

INFORMATOR

URZĘDU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Nr 1/2022

Przy wykorzystaniu zamieszczonych w „Informatorze UZP” informacji poprzez przedruk całego artykułu bądź jego fragmentów należy: podać autora oraz źródło pochodzenia cytowanego tekstu wskazując na numer „Informatora UZP”, rok i miesiąc wydania oraz adres strony internetowej, na której był on opublikowany.

Korzystając z zamieszczonych w „Informatorze UZP” danych, wykresów, zestawień statystycznych itp. należy wskazać wszystkie informacje identyfikujące materiał, z którego zostały one zaczerpnięte.

Spis treści

AKTUALNOŚCI	3
➤ Informacje w serwisie UZP dotyczące zamówień publicznych w kontekście wojny na terytorium Ukrainy	3
➤ Wyłączenia stosowania ustawy Pzp przewidziane w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	3
➤ Publikacja w BZP informacji o udzieleniu zamówienia zgodnie z ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	6
➤ Nowe podstawy wykluczenia z postępowania lub konkursu oraz kara pieniężna jako sankcje w celu przeciwdziałania wspieraniu agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę	7
➤ Ogólnounijny zakaz udziału rosyjskich wykonawców w zamówieniach publicznych i koncesjach	9
➤ Udostępnienie na Platformie e-Zamówienia w Module Monitorowania i Analiz Raportu ze zdarzeń w postępowaniu oraz Modułu Ofert i Wniosków	12
➤ Raport z badania jakościowego w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych	13
➤ Zamówienia publiczne dostępne dla wszystkich	13
➤ Zakończenie postępowania konkursowego na stanowisko Prezesa KIO	14
EDUKACJA	14
➤ Zamówienia publiczne na rzecz włączenia społecznego	14
➤ Konferencja - Zielone zamówienia publiczne	15
➤ Śląskie Forum Zamówień Publicznych	17
➤ Dwudniowe szkolenia online dot. regulacji Prawa zamówień publicznych	18
➤ Środki ochrony prawnej w ustawie Prawo zamówień publicznych	19
PRAWO EUROPEJSKIE	20
Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE	20
OPINIE PRAWNE	26
Dopuszczalność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego na podst. art. 455 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz art. 455 ust. 2 ustawy Pzp	26

Informator Urzędu Zamówień Publicznych nr 1/2022

I. Wstęp.....	26
II. Dopuszczalność wprowadzenia zmiany do umowy w sprawie zamówienia publicznego na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp.....	27
III. Dopuszczalność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp	30
IV. Dopuszczalność zmiany umowy dokonywana na podstawie art. 455 ust. 2 ustawy Pzp.....	34
V. Możliwość zmiany umowy zawartej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw	36
VI. Wnioski	37
KONTROLA UDZIELANIA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	40
Zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego w wyniku zaistnienia okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 w praktyce kontroli Prezesa Urzędu	40
ORZECZNICTWO W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	51
Orzecznictwo Krajowej Izby Odwoławczej	51
ANALIZY SYSTEMOWE	63
Biuletyn Informacyjny Urzędu Zamówień Publicznych 01.01.2022 – 31.03.2022	63

AKTUALNOŚCI

➤ **Informacje w serwisie UZP dotyczące zamówień publicznych w kontekście wojny na terytorium Ukrainy**

Na stronie internetowej Urzędu została utworzona specjalna zakładka „Ukraina”, gdzie zawarte zostały informacje związane z procesem udzielania zamówień publicznych w kontekście wojny na terytorium tego państwa: <https://www.uzp.gov.pl/ukraina>

➤ **Wyłączenia stosowania ustawy Pzp przewidziane w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa**

W dniu 12 marca 2022 r. została ogłoszona w Dzienniku Ustaw pod poz. 583 ustawa z *dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, zwana dalej „ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy”*. W ustawie tej przewidziano wyłączenia z obowiązku stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, 1598, 2054 i 2269 oraz z 2022 r. poz. 25), zwanej dalej „ustawą Pzp”.

<https://dziennikustaw.gov.pl/D2022000058301.pdf>

I. Art. 12 ust. 6 i 7 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy

Zgodnie z art. 12 ust. 6 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, do zamówień publicznych niezbędnych do:

- zapewnienia pomocy, o której mowa w art. 12 ust. 1–4, 18 i 19 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, przez wojewodę, inne organy administracji publicznej, jednostki podległe lub nadzorowane przez organy administracji publicznej, jednostki sektora finansów publicznych oraz inne organy władzy publicznej, jednostki samorządu terytorialnego, związki jednostek samorządu terytorialnego lub związki metropolitalne,
- informowania o pomocy kierowanej do obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy

– nie stosuje się przepisów ustawy Pzp.

Udzielając powyższych zamówień, zgodnie z art. 12 ust. 7 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, wojewoda, inny organ administracji publicznej, jednostka podległa lub nadzorowana przez organy administracji publicznej, jednostka sektora finansów publicznych, inny organ władzy publicznej, jednostka samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny, w terminie 3 miesięcy od końca miesiąca, w którym udzielono zamówienia, zamieszcza w **Biuletynie Zamówień Publicznych** informację o udzieleniu zamówienia, o którym mowa w art. 12 ust. 6, podając:

1. nazwę i adres siedziby zamawiającego;
2. datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną;
3. opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług;
4. cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia ogłoszenia;
5. wskazanie okoliczności faktycznych uzasadniających udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów ustawy Pzp;
6. nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

II. Art. 8 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy

Zgodnie z art. 8 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, do zamówień publicznych niezbędnych do:

- realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, przez organy gmin,
- zakupu sprzętu i usług, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy

– stosuje się odpowiednio art. 12 ust. 6 i 7 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy (tj. ww. przepisy dotyczące wyłączenia z obowiązku stosowania ustawy Pzp oraz obowiązku zamieszczania informacji o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych).

III. Art. 26 ust. 5 i 6 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy

Zgodnie z art. 26 ust. 5 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, do zamówień publicznych niezbędnych do:

- zapewnienia prawa do świadczeń, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1–4 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy,
- dofinansowania, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 5 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy

– **nie stosuje się przepisów ustawy Pzp.**

Zgodnie art. 26 ust. 6 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, podmiot udzielający powyższego zamówienia w terminie 3 miesięcy od końca miesiąca, w którym udzielono tego zamówienia, zamieszcza w **Biuletynie Zamówień Publicznych** informację o jego udzieleniu, w której podaje:

1. nazwę i adres siedziby zamawiającego;
2. datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną;
3. opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług;
4. cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia ogłoszenia;
5. wskazanie okoliczności faktycznych uzasadniających udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów ustawy Pzp;
6. nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

IV. Art. 80 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy – zmiany w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 80 pkt 5 lit. c ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, w zakresie dodawanego w art. 112 ust. 5 w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 i 1918), do zamówień publicznych niezbędnych do zapewnienia opieki medycznej i pomocy, o których mowa w art. 112 ust. 1 tej ustawy, przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, **nie stosuje się przepisów ustawy Pzp.**

V. Art. 82 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy – zmiany w ustawie o zarządzaniu kryzysowym

Zgodnie z art. 82 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, w zakresie dodawanego art. 7c ust. 1 w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 261),

do zamówień na usługi lub dostawy niezbędne do realizacji poleceń, o których mowa w art. 7a ust. 1 tej ustawy, **nie stosuje się przepisów ustawy Pzp.**

Stosownie do art. 7c ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, zamawiający, w terminie 7 dni od dnia udzielenia zamówienia, o którym mowa w art. 7c ust. 1 tej ustawy, zamieszcza w **Biuletynie Zamówień Publicznych** informację o udzieleniu tego zamówienia, w której podaje:

1. nazwę (firmę) i adres siedziby zamawiającego;
2. datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną;
3. opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług;
4. cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia ogłoszenia;
5. wskazanie okoliczności faktycznych uzasadniających udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów ustawy Pzp;
6. nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

VI. Wejście w życie

Zgodnie z art. 116 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, ustawa ta weszła w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 24 lutego 2022 r., z wyjątkiem:

1. art. 12 ust. 10–16, art. 72 oraz art. 89, które weszły w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
2. art. 95, który wszedł w życie z dniem 27 marca 2022 r.

Oznacza to, że ww. regulacje **obowiązują z mocą wsteczną, tj. od dnia 24 lutego 2022 r.**

➤ Publikacja w BZP informacji o udzieleniu zamówienia zgodnie z ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583) przewiduje obowiązek zamieszczania w Biuletynie Zamówień Publicznych informacji o udzieleniu zamówienia, w odniesieniu do którego wyłączony został obowiązek stosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r.

– Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, 1598, 2054 i 2269 oraz z 2022 r. poz. 25).

Szerzej o ww. regulacjach w komunikacie **Wyłączenia stosowania ustawy Pzp przewidziane w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.**

Szczegółowa instrukcja sposobu wypełniania Ogłoszenia dotyczącego zamówienia, dla którego nie ma obowiązku stosowania ustawy Pzp, dostępna jest na stronie Urzędu pod adresem:

<https://www.uzp.gov.pl/ukraina/publikacja-w-bzp-informacji-o-udzieleniu-zamowienia>

➤ **Nowe podstawy wykluczenia z postępowania lub konkursu oraz kara pieniężna jako sankcje w celu przeciwdziałania wspieraniu agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę**

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego, zwana dalej „ustawą” – została w dniu 15 kwietnia 2022 r. ogłoszona w Dzienniku Ustaw pod poz. 835.

Treść ustawy: <https://dziennikustaw.gov.pl/D2022000083501.pdf>

Zgodnie z art. 1 pkt 3 ustawy w celu przeciwdziałania wspieraniu agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę rozpoczętej w dniu 24 lutego 2022 r., wobec osób i podmiotów wpisanych na listę, o której mowa w art. 2 ustawy, stosuje się sankcje polegające m.in. na wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Pzp”.

Na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu prowadzonego na podstawie ustawy Pzp wyklucza się:

1. wykonawcę oraz uczestnika konkursu wymienionego w wykazach określonych w rozporządzeniu 765/2006 i rozporządzeniu 269/2014 albo wpisanego na listę na podstawie decyzji w sprawie wpisu na listę rozstrzygającej o zastosowaniu środka, o którym mowa w art. 1 pkt 3 ustawy;

2. wykonawcę oraz uczestnika konkursu, którego beneficjentem rzeczywistym w rozumieniu ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2022 r. poz. 593 i 655) jest osoba wymieniona w wykazach określonych w rozporządzeniu 765/2006 i rozporządzeniu 269/2014 albo wpisana na listę lub będąca takim beneficjentem rzeczywistym od dnia 24 lutego 2022 r., o ile została wpisana na listę na podstawie decyzji w sprawie wpisu na listę rozstrzygającej o zastosowaniu środka, o którym mowa w art. 1 pkt 3 ustawy;
3. wykonawcę oraz uczestnika konkursu, którego jednostką dominującą w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, 2105 i 2106), jest podmiot wymieniony w wykazach określonych w rozporządzeniu 765/2006 i rozporządzeniu 269/2014 albo wpisany na listę lub będący taką jednostką dominującą od dnia 24 lutego 2022 r., o ile został wpisany na listę na podstawie decyzji w sprawie wpisu na listę rozstrzygającej o zastosowaniu środka, o którym mowa w art. 1 pkt 3 ustawy.

Powyższe wykluczenie następować będzie na okres trwania ww. okoliczności. W przypadku wykonawcy lub uczestnika konkursu wykluczonego na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy, zamawiający odrzuca wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub ofertę takiego wykonawcy lub uczestnika konkursu, nie zaprasza go do złożenia oferty wstępnej, oferty podlegającej negocjacom, oferty dodatkowej, oferty lub oferty ostatecznej, nie zaprasza go do negocjacji lub dialogu, a także nie prowadzi z takim wykonawcą negocjacji lub dialogu, odrzuca wniosek o dopuszczenie do udziału w konkursie, nie zaprasza do złożenia pracy konkursowej lub nie przeprowadza oceny pracy konkursowej, odpowiednio do trybu stosowanego do udzielenia zamówienia publicznego oraz etapu prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Kontrola udzielania zamówień publicznych w zakresie zgodności z art. 7 ust. 1 ustawy będzie wykonywana zgodnie z art. 596 ustawy Pzp.

Jako sankcję przewidziano również karę pieniężną nakładaną na osoby lub podmioty podlegające wykluczeniu na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy, które w okresie tego wykluczenia ubiegają się o udzielenie zamówienia publicznego lub dopuszczenie do udziału w konkursie lub biorą udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub w konkursie. Przy czym, przez ubieganie się o udzielenie zamówienia publicznego lub dopuszczenie do udziału

w konkursie rozumie się odpowiednio złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursie, złożenie oferty, przystąpienie do negocjacji lub złożenie pracy konkursowej.

Kara pieniężna nakładana będzie przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, w drodze decyzji, w wysokości do 20 000 000 zł.

Powyższe regulacje określone w art. 7 ust. 1-8 ustawy będą miały także zastosowanie do postępowania zmierzającego do udzielenia zamówienia publicznego oraz konkursów wyłączonych spod stosowania ustawy Pzp, w tym do zamówień i konkursów o wartości mniejszej niż 130 000 złotych.

Zgodnie z art. 22 ustawy przepisy art. 7 oraz środek sankcyjny polegający na wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia lub konkursu, o którym mowa w art. 1 pkt 3 ustawy, będą miały zastosowanie również do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz konkursów wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy, z tym że:

1. okres wykluczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 2 ustawy, rozpocznie się nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy;
2. zamawiający dostosowuje dokumentację zamówienia lub regulamin konkursu w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Ustawa weszła w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, tj. 16 kwietnia 2022 r.

➤ **Ogólnounijny zakaz udziału rosyjskich wykonawców w zamówieniach publicznych i koncesjach**

W związku z trwającą agresją wojskową Rosji wobec Ukrainy oraz doniesieniami o okrucieństwach popełnianych przez rosyjskie siły zbrojne w Ukrainie w ramach piątego pakietu sankcji gospodarczych i indywidualnych wobec Rosji w dniu 8 kwietnia 2022 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła rozporządzenie (UE) 2022/576 w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz. Urz. UE nr L 111 z 8.4.2022, str. 1), które ustanawia **ogólnounijny zakaz udziału rosyjskich wykonawców w zamówieniach publicznych i koncesjach** udzielanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Przepisy rozporządzenia 2022/576 weszły w życie następnego dnia po publikacji, tj. w dniu 9 kwietnia 2022 r.

Na mocy art. 1 pkt 23 rozporządzenia 2022/576 do rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz. Urz. UE nr L 229 z 31.7.2014, str. 1) zostały dodane przepisy art. 5k w następującym brzmieniu:

1. Zakazuje się udzielania lub dalszego wykonywania wszelkich zamówień publicznych lub koncesji objętych zakresem dyrektyw w sprawie zamówień publicznych, a także zakresem art. 10 ust. 1, 3, ust. 6 lit. a)–e), ust. 8, 9 i 10, art. 11, 12, 13 i 14 dyrektywy 2014/23/UE, art. 7 i 8, art. 10 lit. b)–f) i lit. h)–j) dyrektywy 2014/24/UE, art. 18, art. 21 lit. b)–e) i lit. g)–i), art. 29 i 30 dyrektywy 2014/25/UE oraz art. 13 lit. a)–d), lit. f)–h) i lit. j) dyrektywy 2009/81/WE na rzecz lub z udziałem:

a) obywateli rosyjskich lub osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów z siedzibą w Rosji;

b) osób prawnych, podmiotów lub organów, do których prawa własności bezpośrednio lub pośrednio w ponad 50 % należą do podmiotu, o którym mowa w lit. a) niniejszego ustępu; lub

c) osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów działających w imieniu lub pod kierunkiem podmiotu, o którym mowa w lit. a) lub b) niniejszego ustępu,

w tym podwykonawców, dostawców lub podmiotów, na których zdolności polega się w rozumieniu dyrektyw w sprawie zamówień publicznych, w przypadku gdy przypada na nich ponad 10 % wartości zamówienia.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 właściwe organy mogą zezwolić na udzielenie i dalsze wykonywanie zamówień, których przedmiotem jest:

a) eksploatacja, utrzymanie, likwidacja potencjału jądrowego do zastosowań cywilnych, i gospodarowanie odpadami promieniotwórczymi pochodzącymi z tego potencjału, zaopatrzenie go w paliwo, ponowne przetwarzanie paliwa i zapewnienie jego bezpieczeństwa, oraz kontynuacja projektowania, budowy i oddania do eksploatacji potrzebne do ukończenia cywilnych obiektów jądrowych, a także dostawa prekursorów do wytwarzania medycznych radioizotopów i na potrzeby podobnych zastosowań medycznych, technologii krytycznych na potrzeby monitorowania promieniowania środowiskowego, jak również współpraca w dziedzinie cywilnego wykorzystania energii jądrowej, w szczególności w dziedzinie badań i rozwoju;

b) współpraca międzyrządowa w ramach programów kosmicznych;

c) dostarczanie absolutnie niezbędnych towarów lub świadczenie absolutnie niezbędnych usług, które mogą być dostarczane lub świadczone wyłącznie przez osoby, o których mowa w ust. 1, lub których dostarczenie lub świadczenie w wystarczającej ilości lub w wystarczającym wymiarze mogą zapewnić wyłącznie osoby, o których mowa w ust. 1;

d) funkcjonowanie przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych Unii i państw członkowskich w Rosji, w tym delegatur, ambasad i misji, lub organizacji międzynarodowych w Rosji korzystających z immunitetów zgodnie z prawem międzynarodowym;

e) zakup, przywóz lub transport gazu ziemnego i ropy naftowej, w tym produktów rafinacji ropy naftowej, a także tytanu, aluminium, miedzi, niklu, palladu i rudy żelaza z Rosji lub przez Rosję do Unii; lub

f) zakup, przywóz lub transport do Unii węgla oraz innych stałych paliw kopalnych, wymienionych w załączniku XXII, do dnia 10 sierpnia 2022 r.

3. Zainteresowane państwo członkowskie informuje pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję o każdym zezwoleniu udzielonym na podstawie niniejszego artykułu w terminie dwóch tygodni od udzielenia zezwolenia.

4. Zakazy ustanowione w ust. 1 nie mają zastosowania do wykonywania do dnia 10 października 2022 r. umów zawartych przed dniem 9 kwietnia 2022 r.

Rozporządzenie 2022/576 ma zasięg ogólny i obowiązuje bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich.

W konsekwencji od dnia 9 kwietnia 2022 r. zamówienia o wartości równej lub przekraczającej progi unijne udzielane zgodnie z przepisami ustawy – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1121, 1598, 2054 i 2269 oraz z 2022 r. poz. 25) oraz zamówienia o wartości równej lub przekraczającej progi unijne wyłączone na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 3 i 4, art. 11 ust. 1 pkt 1-5 i 7-10, art. 13 ust. 1 pkt 3-8, art. 363 ust. 1, art. 365 i art. 366 ustawy – Prawo zamówień publicznych, a także koncesje o wartości równej lub przekraczającej próg unijny udzielane zgodnie z przepisami ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz.U. z 2021 r. poz. 541) oraz koncesje o wartości równej lub przekraczającej próg unijny wyłączone na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b)-f), pkt 3 lit. a) i c)-k) oraz pkt 4-13 ustawy o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi nie mogą być udzielane podmiotom rosyjskim w rozumieniu przepisów rozporządzenia 833/2014 zmienionego rozporządzeniem 2022/576. Zakaz obejmuje również podwykonawców, dostawców i podmioty, na których zdolności wykonawca lub koncesjonariusz polega, w przypadku gdy przypada na nich ponad

10% wartości zamówienia lub koncesji. W odniesieniu do umów w sprawie zamówienia publicznego i umów koncesji zawartych przed dniem 9 kwietnia 2022 r. zakaz udziału rosyjskich wykonawców w rozumieniu przepisów rozporządzenia 833/2014 zmienionego rozporządzeniem 2022/576 zacznie obowiązywać po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia 2022/576, tj. w dniu 10 października br.

Tekst rozporządzenia 2022/576

➤ **Udostępnienie na Platformie e-Zamówienia w Module Monitorowania i Analiz Raportu ze zdarzeń w postępowaniu oraz Modułu Ofert i Wniosków**

Na Platformie e-Zamówienia w Module Monitorowania i Analiz (narzędzie BI) udostępniony został dla wszystkich Zamawiających **Raport ze zdarzeń w postępowaniu**, w którym zawarte są:

- Informacje podstawowe o postępowaniu – m.in. nazwa zamawiającego, tytuł postępowania, ID postępowania, procedurę, tryb;
- Informacje o dokumentach postępowania – data publikacji dokumentów, nazwę opublikowanego dokumentu;
- Lista zdarzeń w postępowaniu – m. in. Informacje o publikacji wszelkich ogłoszeń w postępowaniu wraz z datą publikacji oraz z informacją o rodzaju publikowanego ogłoszenia, informację o dacie i czasie wszczęcia postępowania, informację o wszelkich zmianach terminów w postępowaniu, informację o złożeniu/wycofaniu przez wykonawcę oferty/wniosku/pracy konkursowej wraz z datą i czasem, informację o procesie otwarcia, pobrania ofert/wniosków/prac konkursowych wraz z datą i czasem, informację o upublicznieniu kwoty przeznaczonej na sfinansowanie zamówienia wraz z datą i czasem, informacje o złożeniu informacji do Prezesa UZP w zakresie ofert i wniosków.

Udostępniono również Moduł ofert i wniosków. Każdy Zamawiający może prowadzić postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursy z użyciem funkcjonalności na Platformie e-Zamówienia.

➤ **Raport z badania jakościowego w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych**

Opublikowany został „Raport z badania jakościowego w zakresie zrównoważonych (społecznych i zielonych) zamówień publicznych udzielonych w Polsce w 2020 roku” przygotowany przez Bluehill Sp. z o.o na zlecenie Urzędu Zamówień Publicznych w ramach realizacji projektu „Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne.

Raport stanowi podsumowanie wyników badania mającego na celu pogłębioną analizę stanu stosowania społecznych i zielonych zamówień publicznych w Polsce. Badanie obejmowało ocenę posiadania przez zamawiających polityki w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych oraz analizę praktycznego wymiaru tej polityki w ramach stosowania aspektów społecznych i środowiskowych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

Materiał koncentruje się na ewaluacji zastosowania przez polskich zamawiających instrumentów prawnych w zakresie aspektów społecznych i środowiskowych, przewidzianych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 roku - Prawo zamówień publicznych, w ramach zamówień udzielonych w 2020 roku. Biorąc pod uwagę jednak podobny zakres tych instrumentów w obowiązującej ustawie z dnia 11 września 2019 roku - Prawo zamówień publicznych, wyniki i wnioski z badania wskazane w Raporcie nadal stanowią użyteczne źródło informacji na temat praktycznego wymiaru zrównoważonych zamówień publicznych.

[Raport z badania jakościowego w zakresie zrównoważonych \(społecznych i zielonych\) zamówień publicznych udzielonych w Polsce w 2020 roku](#)

[Raport w wersji zgodnej ze standardami WCAG](#)

➤ **Zamówienia publiczne dostępne dla wszystkich**

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) rozstrzygnęła konkurs „Zamówienia publiczne dostępne dla wszystkich”. Podmioty, które wygrały konkurs stworzyły oferty kursów i doradztwa dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z ubiegania się o zamówienia publiczne. Cały czas istnieje możliwość skorzystania z tych usług.

Komplet informacji o konkursie można znaleźć na stronie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości: <https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants/zamowienia-publiczne-dostepne-dla-wszystkich-oferta-dla-przedsiębiorcow>

➤ **Zakończenie postępowania konkursowego na stanowisko Prezesa KIO**

Na podstawie §16 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie trybu przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego oraz uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na członków Krajowej Izby Odwoławczej (Dz. U. poz. 381) opublikowano informację o zakończeniu konkursu na stanowisko Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej ogłoszonego w dniu 27 października 2021 r. przez Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii. Z uwagi na brak osób zainteresowanych udziałem w prowadzonym postępowaniu konkursowym Komisja kwalifikacyjna nie wyłoniła kandydata na stanowisko Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej.

EDUKACJA

➤ **Zamówienia publiczne na rzecz włączenia społecznego**

W styczniu 2022 r. Urząd Zamówień Publicznych wydał nową publikację poświęconą zagadnieniu włączenia społecznego. Publikacja koncentruje się na instrumentach przewidzianych w Prawie zamówień publicznych, które sprzyjają włączeniu społecznemu. Opracowanie podzielono na trzy części. Pierwsza skupia się na zamówieniach zastrzeżonych i omawia społeczne warunki realizacji zamówienia sprzyjające osiągnięciu celu, jakim jest włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem. Druga część poświęcona jest zagadnieniom dostępności oraz projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników ze szczególnym uwzględnieniem dostępności cyfrowej oraz dostępności wydarzeń organizowanych online. W trzeciej części omówione zostały społeczne kryteria oceny ofert.

Jest to kolejna pozycja z zakresu społecznych zamówień publicznych służąca upowszechnieniu wiedzy zamawiających, dzięki którym zamówienia publiczne mogą w znaczący sposób przyczynić się do włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych,

bezdolnych, należących do mniejszości rasowych, etnicznych, religijnych i innych grup społecznie defaworyzowanych, marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Publikacja została przygotowana w wersji papierowej i elektronicznej w ramach projektu „Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych” współfinansowanego ze środków UE w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.18: Wysokiej jakości usługi administracyjne.

Wersje elektroniczne można znaleźć na stronie internetowej UZP pod adresem:

https://www.uzp.gov.pl/_data/assets/pdf_file/0028/53758/Zamowienia-na-rzecz-wlaczenia-spoiecznego.pdf

https://www.uzp.gov.pl/_data/assets/pdf_file/0029/53759/Zamowienia-na-rzecz-wlaczenia-spoiecznego_WCAG.pdf (wersja zgodna ze standardami WCAG)

➤ **Konferencja - Zielone zamówienia publiczne**

24 marca 2022 r. odbyła się w formule online XVI Konferencja poświęcona zielonym zamówieniom publicznym. Tegoroczne wydarzenie koncentrowało się na prezentacji roli zamówień publicznych w realizacji unijnych i krajowych celów środowiskowych

W pierwszej części konferencji przedstawiono statystyki dla zielonych zamówień publicznych, a także zaprezentowano uczestnikom najnowsze materiały i opracowania w tym obszarze, które w ostatnim czasie udostępnione zostały na stronie internetowej UZP.

Następnie zaprezentowano unijną strategię Europejski Zielony Ład. Podkreślono, iż podmioty sektora publicznego, w tym instytucje Unii, powinny stanowić wzór do naśladowania i zapewnić ekologiczność swoich zamówień publicznych. Wskazane zostały przy tym unijne kryteria środowiskowe jako przydatne narzędzia do realizacji w praktyce zielonych zamówień publicznych. W dalszej kolejności zaprezentowany został krajowy dokument strategiczny - Polityka zakupowa państwa, w którym zrównoważone i innowacyjne zamówienia publiczne stanowią jeden z priorytetów. Wskazano przy tym najważniejsze działania z obszaru zielonych zamówień publicznych, których realizację zaplanowano na następne 4 lata.

Konferencja posłużyła również do przedstawienia przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych z 2019 r., które umożliwiają uwzględnienie aspektów środowiskowych zarówno na etapie poprzedzającym wszczęcie postępowania (m.in. w ramach analizy potrzeb i wymagań), jak i w ramach różnych elementów postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Następnie zaprezentowano obowiązki naczelných i centralnych organów administracji państwowej oraz jednostek samorządu terytorialnego wynikające z ustawy z dnia 11 stycznia 2021 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 110, 1093, 2269). Obowiązki dotyczą zapewnienia określonego udziału pojazdów elektrycznych we flocie użytkowanych pojazdów samochodowych, czy też zapewnienia odpowiedniego udziału pojazdów elektrycznych lub pojazdów napędzanych gazem ziemnym przy wykonywaniu, zlecaniu lub powierzaniu wykonywania zadań publicznych. Uczestnicy konferencji zapoznali się również z nowo wprowadzonymi obowiązkami nałożonymi na zamawiających do zapewnienia odpowiedniego udziału:

- pojazdów kategorii M1, M2 i N1, elektrycznych lub napędzanych wodorem,
- pojazdów kategorii N2 i N3, napędzanych paliwami alternatywnymi;
- autobusów zaliczanych do kategorii M3, klasy I i klasy A, wykorzystujących do napędu paliwa alternatywne;

- w całkowitej liczbie pojazdów tych kategorii objętych zamówieniami odpowiednio w perspektywie do 2025 i 2030 r. Obowiązki te odnoszą się do zamówień publicznych na dostawę oraz zamówień na określone usługi transportowe o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, a także zamówień w zakresie drogowego publicznego transportu zbiorowego powyżej progu z rozporządzenia (WE) nr 1370/2007.

Na konferencji zaprezentowane zostały również regulacje wynikające z rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie metody kalkulacji kosztów cyklu życia budynków oraz sposobu przedstawiania informacji o tych kosztach (Dz. U. poz. 2276), które wydane zostało na podstawie delegacji z art. 245 ust. 7 ustawy Prawo zamówień publicznych. Jak podkreślono, przepisy rozporządzenia będą miały zastosowanie o ile zamawiający zdecyduje się na ustanowienie kryterium kosztu w zamówieniach na budowę, przebudowę lub remont części lub całości budynku.

Konferencja posłużyła także do zaprezentowania kierunków zmian legislacyjnych w oparciu o projekt dyrektywy zmieniającej dyrektywę 2012/27/UE ws. efektywności energetycznej. Przepisy ujęte we wniosku legislacyjnym nakładają obowiązek stosowania wymogów w zakresie efektywności energetycznej na wszystkich zamawiających, rezygnując przy tym z uwarunkowań dotyczących m.in. opłacalności, wykonalności ekonomicznej, przydatności technicznej.

Na zakończenie zaprezentowano wyniki badania jakościowego dotyczącego zrównoważonych zamówień publicznych, którego realizację Urząd Zamówień Publicznych powierzył firmie Bluehill. Badanie obejmowało analizę wybranych losowo zamówień publicznych, które udzielono w 2020 r., a także analizę wewnętrznych regulacji wdrożonych u zamawiających i ich wpływu na sposób prowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia.

Konferencja przyczyniła się do urzeczywistnienia celów określonych w dokumencie strategicznym jakim jest Polityka zakupowa państwa na lata 2022-2025.

W konferencji, poza przedstawicielami Urzędu Zamówień Publicznych, uczestniczyli reprezentanci Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska oraz Dyrekcji Generalnej ds. Energii, a także przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju i Technologii, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Ministerstwa Infrastruktury oraz firmy Bluehill, która prowadziła na zlecenie Urzędu Zamówień Publicznych badanie stanu zrównoważonych zamówień publicznych.

Konferencję zrealizowano w ramach projektu „Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych” współfinansowanego ze środków UE w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.18: Wysokiej jakości usługi administracyjne. W wydarzeniu wzięło udział ponad 180 uczestników.

➤ **Śląskie Forum Zamówień Publicznych**

2 marca 2022 r. Mateusz Winiarz, Wiceprezes Urzędu Zamówień Publicznych, wzięł udział w posiedzeniu **Śląskiego Forum Zamówień Publicznych**.

W trakcie posiedzenia omawiane były zagadnienia dotyczące m.in. opisu przedmiotu zamówienia na roboty budowlane w świetle nowych przepisów wykonawczych, centralizacji

zamówień jako narzędzia optymalizacji wydatków publicznych, budowania konkurencyjności w zamówieniach publicznych, wymagań dotyczących elektromobilności w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, a także doświadczeń organów kontroli w zakresie stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych.

Śląskie Forum Zamówień Publicznych powstałe przy Ośrodku Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. Waleriana Pańki, zorganizowane zostało po raz pierwszy. Celami działania Śląskiego Forum Zamówień Publicznych będą: podnoszenie poziomu wiedzy i doskonalenie umiejętności osób zajmujących się udzielaniem zamówień publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego, zakładach budżetowych, spółkach komunalnych przez działalność szkoleniową, konsultacje oraz wzajemne wspieranie się członków Forum poprzez wymianę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w ich codziennej pracy.

Więcej informacji na temat Forum znaleźć można pod adresem: <https://okst.pl/fora/slaskie-forum-zamowien-publicznych/o-forum-19>.

➤ **Dwudniowe szkolenia online dot. regulacji Prawa zamówień publicznych**

Urząd Zamówień Publicznych kontynuuje dwudniowe szkolenia realizowane w trybie online na temat regulacji Prawa zamówień publicznych w ramach realizowanego przez UZP projektu „Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych” współfinansowanego ze środków unijnych w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój.

Zaproszenia do udziału w kolejnych przedsięwzięciach adresowane są do przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej oraz instytucji kontrolujących proces udzielania zamówień publicznych. Nabór jest prowadzony przez portal internetowy Urzędu, a ogłoszenia o kolejnych wydarzeniach zamieszczane są zawsze w najlepiej widocznym miejscu na stronie głównej.

[Szczegółowy harmonogram](#) działań w projekcie "Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych" dostępny jest na stronie internetowej UZP (zakładka „Projekty Administracji Publicznej”).

➤ Środki ochrony prawnej w ustawie Prawo zamówień publicznych

Na stronie internetowej Urzędu opublikowane zostało opracowanie poświęcone środkom ochrony prawnej z ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych. Środkami ochrony prawnej na gruncie tej ustawy są: **odwołanie**, które rozpoznaje Krajowa Izba Odwoławcza oraz **skarga** na orzeczenie Izby oraz na postanowienie Prezesa Izby o zwrocie odwołania (art. 519 ust. 1 Pzp ustawy Pzp), która rozpoznawana jest przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Zamówień Publicznych.

Celem opracowania jest przybliżenie funkcjonowania systemu środków ochrony prawnej na gruncie ustawy Pzp. Materiał zawiera informacje na temat przepisów w tym zakresie oraz omówienie poszczególnych środków ochrony prawnej ze wskazówkami praktycznymi.

Dodatkowo, w formie edytowalnej, załączone zostały przykładowe wersje odwołania, odpowiedzi na odwołanie oraz przystąpienia do postępowania odwoławczego.

ODWOŁANIE

PRZYSTĄPIENIE DO POSTĘPOWANIA ODWOŁAWCZEGO

ODPOWIEDŹ NA ODWOŁANIE

PRAWO EUROPEJSKIE

Orzecznictwo

Trybunału Sprawiedliwości UE

1. Wyrok z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie C-461/20 *Advania Sverige AB*

Szwedzki sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym, poprzez które dążył do ustalenia, czy art. 72 ust. 1 lit. d) ppkt (ii) dyrektywy 2014/24 należy interpretować w ten sposób, że wykonawcę, który w związku z postawieniem w stan upadłości pierwotnego wykonawcy prowadzącej do jego likwidacji przejął jedynie jego prawa i obowiązki wynikające z umowy ramowej zawartej z instytucją zamawiającą, należy uznać za wstępującego w prawa i obowiązki owego pierwotnego wykonawcy w okolicznościach o których mowa w tym przepisie.

Odpowiadając na pytanie szwedzkiego naczelnego sądu administracyjnego, Trybunał w pierwszej kolejności stwierdził, że pojęcie „restrukturyzacji” obejmuje zmiany strukturalne pierwotnego wykonawcy, w tym upadłość, która prowadzi do likwidacji. Trybunał podkreślił, że taka wykładnia językowa jest zgodna z głównym celem realizowanym przez art. 72 dyrektywy 2014/24/UE, określonym w jej motywach 107 i 110, tj. doprecyzowaniem warunków, w jakich modyfikacje umowy w trakcie jej realizacji wymagają przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia, z uwzględnieniem stosownego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (w szczególności wyroku z dnia 19 czerwca 2008 r., w sprawie C-454/06 *pressetext Nachrichtenagentur*), z którego wynika, że wewnętrzne reorganizacje pierwotnego wykonawcy mogą stanowić nieistotną zmianę warunków danego zamówienia publicznego, które nie wymagają wszczęcia nowego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego) oraz zasad równego traktowania i przejrzystości. Wykładnię art. 72 ust. 1 lit. d) ppkt (ii) dyrektywy 2014/24 w tak przyjętym rozumieniu potwierdza także szczególny cel wyjątku przewidzianego w tym przepisie, którym jest wprowadzenie pewnej elastyczności w stosowaniu zasad, aby w sposób pragmatyczny odpowiedzieć na wszystkie nadzwyczajne sytuacje, takie jak upadłość wykonawcy, która uniemożliwia mu wykonanie danego zamówienia publicznego. Niemniej, problem związany z upadłością, na który prawodawca Unii pragnął znaleźć rozwiązanie, nie pojawia się w odmienny sposób

w zależności od tego, czy działalność wykonawcy, który stał się niewypłacalny, jest, przynajmniej w części, wykonywana, lub czy działalność ta została całkowicie wstrzymana.

W świetle powyższych rozważań Trybunał orzekł, iż art. 72 ust. 1 lit. d) ppkt (ii) dyrektywy 2014/24 należy interpretować w ten sposób, że wykonawcę, który w związku z postawieniem w stan upadłości pierwotnego wykonawcy prowadzącej do jego likwidacji, przejął jedynie jego prawa i obowiązki wynikające z umowy ramowej zawartej z instytucją zamawiającą, należy uznać za wstępującego, w wyniku sukcesji częściowej, w prawa i obowiązki owego pierwotnego wykonawcy, w następstwie restrukturyzacji, w rozumieniu tego przepisu.

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

https://www.uzp.gov.pl/_data/assets/pdf_file/0020/53741/orzeczenie_w_sprawie_C-461_20_Advania_Sverige_AB.pdf

2. Wyrok z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie C-532/20 *Alstom Transport*

Rumuński sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym, w którym zmierzał do ustalenia, czy art. 1 ust. 1 akapit czwarty, art. 1 ust. 3 i art. 2c dyrektywy 92/13 należy interpretować w ten sposób, że termin, w którym wyłoniony w postępowaniu o udzielenie zamówienia oferent może odwołać się od decyzji podmiotu zamawiającego o dopuszczeniu do tego postępowania złożonej przez innego oferenta oferty, która ostatecznie nie została wybrana, może zostać obliczony w odniesieniu do dnia, w którym ów zwycięski oferent otrzymał tę decyzję, nawet jeśli, po pierwsze, w tymże dniu ten drugi oferent nie zaskarżył lub nie zdążył jeszcze zaskarżyć wyniku postępowania o udzielenie tego zamówienia, a po drugie, zwycięski oferent nie otrzymał jeszcze wszystkich istotnych informacji dotyczących zasad oceny oferty złożonej przez tego drugiego oferenta.

Odpowiadając na pytanie rumuńskiego sądu apelacyjnego, Trybunał w pierwszej kolejności stwierdził, nawiązując do wyroku z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie C-54/18 *Cooperativa Animazione Valdocco*, że ustalanie rozsądnych terminów na wniesienie środków zaskarżenia pod rygorem upływu terminu zawitego co do zasady spełnia wymóg wynikający z dyrektywy 92/13/EWG, ponieważ jest ono przejawem zastosowania fundamentalnej zasady pewności prawa i jest zgodne z prawem podstawowym do skutecznej ochrony sądowej. Termin ten powinien wynosić co najmniej 10 dni kalendarzowych, licząc od dnia następującego po dniu, w którym decyzja ta została przesłana oferentowi, w przypadku wykorzystania środka

komunikacji elektronicznej. Trybunał wskazał ponadto, że oferent, którego oferta została wybrana, może być zobowiązany do dochowania terminu na wniesienie środka odwoławczego od decyzji zamawiającego o dopuszczeniu do udziału w postępowaniu innego oferenta, któremu zamówienie nie zostało ostatecznie udzielone, nawet w przypadku gdy decyzja ta stanowi część decyzji wyłaniającej zwycięskiego oferenta i nawet jeśli w tym dniu oferent, którego oferta nie została wybrana, nie zaskarżył lub nie zdążył jeszcze zaskarżyć tej ostatniej decyzji. W sytuacji kiedy istotne powody decyzji instytucji zamawiającej nie zostały podane do wiadomości oferentów ani w drodze publikacji, ani w chwili doręczenia tej decyzji, termin, w którym zwycięski oferent może odwołać się od decyzji instytucji zamawiającej uznającej za dopuszczalną ofertę złożoną przez innego oferenta, rozpoczyna bieg nie od dnia otrzymania tej decyzji, lecz od dnia powiadomienia tego zwycięskiego oferenta o istotnych powodach wspomnianej decyzji, co gwarantuje, że ów zwycięski oferent uzyskał lub był w stanie uzyskać wiedzę o ewentualnych naruszeniach prawa Unii, których dopuszczono się w takiej decyzji. W świetle powyższych rozważań Trybunał orzekł, iż art. 1 ust. 1 akapit czwarty, art. 1 ust. 3 i art. 2c dyrektywy 92/13/EWG należy interpretować w ten sposób, że termin, w którym wyłoniony w postępowaniu o udzielenie zamówienia oferent może odwołać się od decyzji podmiotu zamawiającego uznającej za dopuszczalną, w ramach decyzji o udzieleniu tego zamówienia, ofertę złożoną przez innego oferenta, która ostatecznie nie została wybrana, może zostać obliczony w odniesieniu do dnia, w którym ów zwycięski oferent otrzymał tę decyzję o udzieleniu zamówienia, nawet jeśli w tym dniu ten drugi oferent nie zaskarżył lub nie zdążył jeszcze zaskarżyć owej decyzji. Jeżeli natomiast w chwili doręczenia lub publikacji rzeczonyj decyzji do wiadomości tego zwycięskiego oferenta nie podano, zgodnie ze wskazanym art. 2c, zwięzłego przedstawienia istotnych powodów tej decyzji, takich jak informacje dotyczące zasad oceny owej oferty, termin ten powinien zostać obliczony w odniesieniu do dnia, w którym tego rodzaju uzasadnienie zostało przekazane zwycięskiemu oferentowi.

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

https://www.uzp.gov.pl/data/assets/pdf_file/0020/53813/orzeczenie-z-dnia-24-lutego-2022-r.-w-sprawie-C-532_20-Alstom-Transport.pdf

3. Wyrok z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie C-195/21 *Smetna palata na Republika*

Bulgaria

Bułgarski sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z czterema pytaniami prejudycjalnymi. W pytaniu pierwszym sąd dążył do ustalenia, czy art. 58 ust. 4 dyrektywy 2014/24 należy interpretować w ten sposób, że w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego instytucja zamawiająca może nałożyć, tytułem kryteriów wyboru dotyczących kwalifikacji technicznych i zawodowych wykonawców, bardziej rygorystyczne wymogi niż wymogi minimalne ustanowione w tym względzie przez przepisy krajowe. Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 4 i 5 rozporządzenia nr 2988/95 należy interpretować w ten sposób, że wprowadzenie przez instytucję zamawiającą kryteriów wyboru, które naruszają art. 58 dyrektywy 2014/24, może mieć różne konsekwencje w zależności od tego, czy chodzi o działanie zawinione, czy też naruszenie nieумыślne lub będące skutkiem zaniedbania. Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 8 ust. 3 rozporządzenia nr 2988/95 w związku z motywami 43 i 122 rozporządzenia nr 1303/2013 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby organy krajowe chroniące interesy finansowe Unii w różny sposób oceniały te same okoliczności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Jeśli chodzi o pytanie czwarte, to zmierza ono zasadniczo do ustalenia, czy zasadę proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na podstawie którego na instytucję zamawiającą, która narusza zasady dotyczące udzielania zamówień publicznych, można nałożyć grzywnę stanowiącą 2% wartości zawartej umowy wraz z VAT, lecz ograniczoną do 10 000 BGN, czyli około 5100 EUR, bez konieczności ustalania wagi naruszenia i jego rzeczywistego lub potencjalnego wpływu finansowego na interesy Unii.

Odpowiadając na pytanie pierwsze, Trybunał stwierdził, że odpowiedź na to pytanie wynika z samego brzmienia art. 58 dyrektywy 2014/24. Trybunał zaznaczył, nawiązując do wyroków z dn. 24 czerwca 2019 r. w sprawach C-573/17 *Popławski* oraz C-882/19 *Sumal*, że jeżeli wymóg kwalifikacyjny jest uzasadniony przedmiotem zamówienia i jest on proporcjonalny do tego zamówienia, i spełnia również inne warunki, określone w art. 58 ust. 2, 3 i 4 wspomnianej dyrektywy oraz równe i niedyskryminujące traktowanie wykonawców oraz działanie w sposób przejrzysty i proporcjonalny przy ustalaniu kryteriów kwalifikacji, art. 58 dyrektywy 2014/24 nie może sprzeciwiać się narzuceniu przez instytucję zamawiającą tego wymogu w ogłoszeniu o zamówieniu z tego tylko powodu, że przekracza on minimalny poziom wymogów

ustanowiony w przepisach krajowych. W tym celu sądy krajowe zobowiązane są do dokonywania wykładni prawa krajowego w możliwie jak największym zakresie w sposób zgodny z prawem Unii. W odpowiedzi na pytanie drugie i czwarte, Trybunał stwierdził, że pytania te opierają się na założeniu, że wymóg kwalifikacji będący przedmiotem postępowania głównego został określony przez instytucję zamawiającą z naruszeniem art. 58 dyrektywy 2014/24. Ponieważ z odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze wynika, że taki wymóg wydaje się zgodny z tym przepisem, Trybunał uznał, że nie ma potrzeby, aby badać te pytania. Odpowiadając na pytanie trzecie, Trybunał przypomniał, że zgodnie z art. 8 ust. 3 rozporządzenia nr 2988/95 zasady sektorowe zawierają przepisy niezbędne dla zapewnienia równoważnej kontroli poprzez dostosowanie procedur i metod kontroli. Następnie Trybunał odniósł się do motywu 43 i 122. Wskazał, że motyw 43 rozporządzenia sektorowego mającego zastosowanie do sprawy w postępowaniu głównym, to znaczy rozporządzenia nr 1303/2013, stanowi, między innymi, że z myślą o zapewnieniu proporcjonalnych rozwiązań w zakresie kontroli i o zabezpieczeniu wartości dodanej instrumentów finansowych, należy unikać nadmiernych obciążeń administracyjnych, by nie zniechęcać docelowych ostatecznych odbiorców. Z kolei, motyw 122 wspomnianego rozporządzenia stanowi, że aby zmniejszyć obciążenie administracyjne beneficjentów, należy ustanowić szczególne przepisy służące ograniczeniu ryzyka nakładania się audytów przeprowadzanych w odniesieniu do tych samych operacji przez różne instytucje, tj. Europejski Trybunał Obrachunkowy, Komisję i instytucję audytową. Jak stwierdził Trybunał, z postanowienia odsyłającego wynika w sposób oczywisty, że audyt zarządu gminy Lukowit został przeprowadzony przez trybunał obrachunkowy w celu zapewnienia przestrzegania ustawy o zamówieniach publicznych, a nie przestrzegania rozporządzenia nr 1303/2013, w związku z czym audyt ten oraz kara nałożona na jego podstawie nie są objęte zakresem stosowania tego rozporządzenia. Następnie Trybunał nawiązał do uwag Komisji, które wskazują, że rozporządzenie nr 1303/2013 nie stoi na przeszkodzie temu, by państwa członkowskie ustanowiły organy odpowiedzialne za kontrolę i audyt działalności podmiotów publicznych lub prywatnych, a zatem właściwość takich organów nie jest regulowana przez to rozporządzenie. W związku z tym, Trybunał uznał, że motywy 43 i 122 tego rozporządzenia nie mają wpływu na odpowiedź na pytanie prejudycjalne.

W świetle powyższych rozważań Trybunał orzekł, iż artykuł 58 ust. 1 i 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych,

uchylającej dyrektywę 2004/18/WE, zmienionej rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2017/2365 nie sprzeciwia się temu, aby w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego instytucja zamawiająca mogła wprowadzić tytułem kryteriów kwalifikacji dotyczących zdolności technicznych i zawodowych wykonawców bardziej rygorystyczne wymogi niż minimalne wymogi ustanowione przez uregulowanie krajowe, o ile takie wymogi będą właściwe dla zagwarantowania, iż kandydat lub oferent będzie posiadał zdolności techniczne i zawodowe konieczne dla zagwarantowania realizacji udzielanego zamówienia, o ile będą one związane z przedmiotem zamówienia oraz o ile będą one do niego proporcjonalne. Trybunał orzekł również, że artykuł 8 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich w związku z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 należy interpretować w ten sposób, że z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności nie sprzeciwia się on temu, aby organy krajowe chroniące interesy finansowe Unii oceniały w różny sposób te same okoliczności w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=DF153AC431E11359BCCDDC62E8E8C0B9?text=&docid=256941&pageIndex=0&doclang=pl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2704288>

OPINIE PRAWNE

Dopuszczalność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego na podst. art. 455 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz art. 455 ust. 2 ustawy Pzp

I. Wstęp	26
II. Dopuszczalność wprowadzenia zmiany do umowy w sprawie zamówienia publicznego na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp	27
III. Dopuszczalność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp	30
IV. Dopuszczalność zmiany umowy dokonywana na podstawie art. 455 ust. 2 ustawy Pzp	34
V. Możliwość zmiany umowy zawartej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw	36
VI. Wnioski	37

I. Wstęp

Przepis art. 455 ustawy Pzp¹ określa przypadki, w których dopuszczalne są zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego, bez konieczności przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia. Regulacje zawarte w tym przepisie pozwalają na dostosowanie umowy do zmian wywołanych okolicznościami zewnętrznymi, które mogą wystąpić w trakcie jej realizacji.

Realizacja długoterminowych zamierzeń inwestycyjnych, na które składają się w szczególności wieloletnie kontrakty (np. na roboty budowlane, prace projektowe czy wdrożenia) jest procesem, na który wpływ wywiera szereg zewnętrznych czynników gospodarczych oraz społecznych. Czynniki te nabierają szczególnego znaczenia w odniesieniu do kontraktów zawieranych przez instytucje publiczne, na które nałożony został szereg

¹ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129 ze zm.), w nin. opinii jako: „ustawa Pzp”

obowiązków, których źródłem są w szczególności przepisy z zakresu finansów publicznych oraz zamówień publicznych.

Doświadczamy obecnie zjawiska zmieniających się warunków realizacji umów w sprawie zamówień publicznych, wywołanego czynnikami zewnętrznymi, m.in. konfliktem zbrojnym w Ukrainie. Zauważalne i problematyczne z punktu widzenia realizacji kontraktów są rynkowe konsekwencje tych zdarzeń, np. wzrost cen materiałów i kosztów pracowniczych, przerwanie łańcucha dostaw, ograniczenia w dostępności produktów i materiałów, czy też wyjazd z Polski pracowników, będących obywatelami Ukrainy.

W zaistniałej sytuacji istotne jest zatem przypomnienie zasad i regulacji dotyczących dopuszczalności dokonania zmian umowy w sprawie zamówienia publicznego, poprzez zmianę należnego wykonawcy wynagrodzenia czy terminu realizacji oraz możliwego zakresu takiej zmiany. W omawianym kontekście, na gruncie ustawy Pzp, za najistotniejsze dla dokonania takiej oceny uznać należy przesłanki wskazane w art. 455 ust.1 pkt 1 i pkt 4 ustawy Pzp. W niniejszej opinii omówiony zostanie także przepis art. 455 ust. 2 ustawy Pzp oraz możliwość zmiany umowy zawartej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw.

II. Dopuszczalność wprowadzenia zmiany do umowy w sprawie zamówienia publicznego na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp

Stosownie do treści art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, strony umowy w sprawie zamówienia publicznego mają możliwość wprowadzenia zmian do tej umowy w oparciu o klauzule przeglądowe². W świetle tego przepisu, treść umowy w sprawie zamówienia publicznego może zostać zmieniona w oparciu o jasne, precyzyjne i jednoznaczne postanowienia umowne, przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia, które:

- a) określają rodzaj i zakres zmian,
- b) określają warunki ich wprowadzenia,
- c) przy czym postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości ceny nie mogą przewidywać takich zmian, które modyfikowałyby ogólny charakter umowy.

² Przez „klauzule przeglądowe” należy rozumieć klauzule, pozwalające na modyfikację umowy w sprawie zamówienia publicznego w zakresie określonym w art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp

Warunkiem zastosowania art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp jest określenie na etapie przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dokładnych i precyzyjnych postanowień umownych. Działania te, zasadniczo już na etapie, na którym potencjalni wykonawcy decydują o udziale w postępowaniu, ale także w toku realizacji zamówienia, ograniczą lub eliminują wątpliwości co do zakresu ewentualnych zmian umowy, przesłanek ich wprowadzenia, a także warunków na jakich zostaną one zrealizowane. Uwzględniając powyższe, każdy z wykonawców zainteresowanych udziałem w postępowaniu na równych zasadach będzie mógł ocenić przyszłe warunki realizacji zamówienia publicznego, oszacować ryzyka związane z tym procesem, a w konsekwencji przygotować ofertę na określonym poziomie cenowym. Zakres takich zmian może być szeroki, ustawodawca stworzył uczestnikom rynku zamówień publicznych szansę na ukształtowanie umowy z zachowaniem takiego poziomu elastyczności, jaki jest niezbędny do efektywnego zrealizowania zaplanowanej inwestycji. Podstawowe ramy wyznacza jednak treść przepisu – spełnienie określonych w nim wymagań jest warunkiem koniecznym do sformułowania skutecznych klauzul przeglądowych.

Dyspozycja art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp pozwala zatem zamawiającemu już na etapie przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zabezpieczyć prawidłowy tok realizacji zamówienia, poprzez wprowadzenie klauzul przeglądowych umożliwiających dostosowywanie warunków realizacji zamówienia publicznego do zmieniającego się otoczenia gospodarczego lub warunków rynkowych. Mając na względzie, że celem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego jest nabycie przez zamawiającego określonego świadczenia (dostawy, usługi lub roboty budowlanej), będącego efektem realizacji zawartej umowy, zamawiający powinni formułować warunki i zasady tej realizacji w taki sposób, by uwzględniać otoczenie społeczno – gospodarcze wykonywania umów, warunki funkcjonowania rynku dostaw, usług lub robót budowlanych, tak aby w określonym zakresie móc reagować na zmiany tego otoczenia, bez uszczerbku dla realizacji zamówionego świadczenia. Dlatego też, w zakresie, w jakim zamawiający jest w stanie przewidzieć określone pola i warunki modyfikacji umów, które wynikają w szczególności z prowadzonej przez te instytucje działalności, dotychczasowego doświadczenia lub wiedzy dotyczącej realiów określonych rynków - celowe jest, by takie postanowienia stanowiły element dokumentów zamówienia lub zmiana ta została przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu. Należy przy tym zwrócić uwagę, że tylko takie działanie na gruncie obecnie obowiązujących przepisów daje

zasadniczo możliwość dokonywania zmian o charakterze istotnym bez konieczności spełniania dodatkowych warunków. Klauzule przeglądowe pozwalające na efektywne dostosowywanie sposobu i warunków realizacji umów do zmieniających się warunków zewnętrznych znajdują swoje uzasadnienie również w zasadach celowości, racjonalności i efektywności wydatkowania środków publicznych. Ograniczają one bowiem ryzyko niewykonania lub nienależytego wykonania zamówienia publicznego.

W powyższym kontekście należy zwrócić uwagę, że ustawodawca w art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, jako szczególny element umowy w sprawie zamówienia publicznego, który może podlegać modyfikacjom w oparciu o klauzule przeglądowe, wskazał wprost na możliwość zmiany wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy. Z brzmienia tego przepisu można wnioskować, że zamawiający, znając uwarunkowania (w tym okres) realizacji zamówienia oraz czynniki, jakie wpływają na poziom kalkulacji cen ofertowych, a także: mechanizmy funkcjonowania rynku (w szczególności w ramach kontraktów długoterminowych), czynniki, jakie wpływają na poziom kalkulacji cen ofertowych, czy mechanizmy funkcjonowania rynku, powinien formułować klauzule pozwalające na dostosowywanie poziomu wynagrodzenia wykonawcy do zmieniających się okoliczności. Przykładowo, klauzule przeglądowe w zakresie kosztów usług lub dostaw służących realizacji świadczenia oraz kosztów osobowych, w zakresie, w jakim jest to możliwe do przewidzenia, powinny niwelować negatywne skutki takich zmian, w szczególności konsekwencje związane z zachwianiem równowagi ekonomicznej stron zawartej umowy.

Należy również podkreślić, że przepisy ustawy Pzp w odniesieniu do niektórych czynników cenotwórczych, nadały klauzulom waloryzacyjnym charakter obligatoryjny. W obecnym stanie prawnym, stosownie do treści art. 436 pkt 4 lit. b) ustawy Pzp, każdy zamawiający przygotowując postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, zobowiązany jest do przygotowania odpowiednich zapisów umownych, o ile umowa zawierana jest na okres dłuższy niż 12 miesięcy, które służyć będą waloryzacji świadczeń należnych wykonawcy w stosunku do zmiany poziomu, określonych treścią przywołanego przepisu, czynników wpływających na cenę wykonania zamówienia publicznego. Z kolei art. 439 ustawy Pzp zawiera regulacje dotyczące treści umowy w sprawie zamówienia publicznego, której przedmiotem są roboty budowlane lub usługi, zawartej na okres dłuższy niż 12 miesięcy, wskazując na obligatoryjność zawarcia w takich umowach postanowień dotyczących zasad

wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia wykonawcy, w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia.

III. Dopuszczalność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp

W myśl art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp, zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego może zostać wprowadzona w przypadku, gdy konieczność modyfikacji zobowiązania wynika z okoliczności, których zamawiający działający z należytą starannością nie mógł przewidzieć, jeżeli zmiana nie modyfikuje ogólnego charakteru umowy, a wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą umowy nie może przekroczyć 50% wartości pierwotnej umowy.

Przepis art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp stanowi implementację do polskiego porządku prawnego postanowień art. 72 ust. 1 lit. c dyrektywy 2014/24/UE³ oraz art. 89 ust. 1 lit. c dyrektywy 2014/25/UE⁴. Cel wprowadzenia powołanej normy prawnej objaśniony został w motywie 109 preambuły do dyrektywy 2014/24/UE. Zwrócono w nim uwagę, że instytucje zamawiające mogą napotkać okoliczności zewnętrzne, których nie mogły przewidzieć w momencie udzielania zamówienia, w szczególności gdy zamówienie jest wykonywane przez dłuższy czas. W takim przypadku niezbędny jest pewien stopień elastyczności w celu dostosowania umowy do tych okoliczności bez konieczności przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Pojęcie niemożliwych do przewidzenia okoliczności odnosi się do okoliczności, których nie można było przewidzieć, pomimo odpowiedniego starannego przygotowania pierwotnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przez zamawiającego, z uwzględnieniem dostępnych jej środków, charakteru i cech tego konkretnego projektu, dobrych praktyk w danej dziedzinie.

Możliwość zmiany wynagrodzenia wykonawcy zamówienia publicznego na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp wymaga zatem ustalenia, że konieczność modyfikacji kontraktu wywołana jest okolicznościami, których nie można było przewidzieć,

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014, str. 65, ze zm.)

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014, str. 243, ze zm.)

pomimo dochowania przez zamawiającego należytej staranności w procesie przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Odwołując się do znaczenia pojęcia „należytej staranności”, nadawanego na płaszczyźnie prawa cywilnego, wskazać należy, że wymóg ten obejmuje obowiązek staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (art. 355 § 1 i 2 k.c.). W konsekwencji, przez niemożność przewidzenia w chwili zawarcia umowy okoliczności skutkujących koniecznością dokonywania w niej zmian, nie należy rozumieć zdarzenia nieprzewidywanego przez strony, lecz zdarzenie, którego zaistnienie w normalnym toku rzeczy było mało prawdopodobne, przy czym niemożność przewidzenia określonych zdarzeń przez zamawiającego powinna być określona w sposób obiektywny. Ustalenie to powinno prowadzić do wniosku, że zamawiający przygotowując się do wszczęcia postępowania przeanalizował swoje potrzeby w zakresie przedmiotu świadczenia jego zakresu oraz warunków realizacji. Okoliczności skutkujące koniecznością wprowadzenia zmian do umowy w sprawie zamówienia publicznego, mieszczące się w zakresie omawianej przesłanki, muszą mieć charakter przekraczający standardowe ryzyka związane z realizacją kontraktu o określonym charakterze. Należy przy tym pamiętać, iż uwzględnienie określonych ryzyk kontraktowych lub przyjętej w danej branży skali ich wystąpienia, gdy wynikają one ze specyfiki zamawianych przez inwestora dostaw, usług lub robót budowlanych, jest obowiązkiem każdego z podmiotów składających ofertę realizacji określonego świadczenia, w tym również ofertę wykonania zamówienia publicznego. Takie działanie jest bowiem naturalnym zjawiskiem towarzyszącym prowadzeniu działalności profesjonalnej lub zarobkowej i występuje również w relacjach między podmiotami niepublicznymi. Warto również wyraźnie wskazać, że na gruncie przesłanek wymienionych w art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp, okoliczności wywołujące konieczność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego powinny być niezależne od stron umowy.

Co do zasady za okoliczności niemożliwe do przewidzenia i niezależne od stron umowy należy uznać m.in. zjawiska gospodarcze zewnętrzne w stosunku do stron umowy i w pełni od nich niezależne, jak na przykład: gwałtowna dekoniunktura, ograniczenie dostępności surowców, istotny wzrost cen materiałów. Należy jednak podkreślić, iż wskazane wyżej przykładowe okoliczności uzasadniające dokonanie zmiany umowy muszą mieć charakter na tyle nadzwyczajny, że zamawiający, dochowując należytej staranności, nie mógł obiektywnie przewidzieć ich zaistnienia lub skali ich zaistnienia. Muszą one wynikać z okoliczności nie mających swojego uzasadnienia w normalnych relacjach

gospodarczych, w szczególności obserwowanych wahaniach cen na rynku określonych dóbr, zmianach inflacyjnych itp. Jeśli określone zdarzenia społeczne, finansowe lub ekonomiczne były lub są obserwowane w gospodarce i cechuje je określona ciągłość lub cykliczność, to winny być one uwzględniane w ramach klauzul umownych, o których mowa w art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, których zastosowanie umożliwia przywrócenie zachwianej tymi zdarzeniami równowagi w umowie łączącej strony. **W kontekście powyższych wskazówek interpretacyjnych uznać należy, że konflikt zbrojny w Ukrainie, jego zasięg oraz transgraniczne, gospodarcze skutki, zakwalifikować można jako zewnętrzne zjawisko, którego nie można było przewidzieć, pomimo zachowania należytej staranności.**

Interpretacja przepisu art. 455 ust.1 pkt 4 ustawy Pzp prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdy obiektywnie możliwe było przewidzenie zaistnienia określonych zjawisk gospodarczych, wprowadzenie zmian do umowy w oparciu o dyspozycję tego przepisu nie jest możliwe.

W kontekście powyższych wyjaśnień należy również podkreślić, że brzmienie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp, a także art. 72 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE wskazuje, iż przesłanki warunkujące dopuszczalność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego, na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 1 i pkt 4 ustawy Pzp, mają charakter autonomiczny. **W konsekwencji wprowadzenie zmian w oparciu o przesłankę nieprzewidywalności możliwe jest niezależnie od spełnienia warunku, o którym mowa w art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp. Innymi słowy, strony umowy w sprawie zamówienia publicznego mogą skorzystać z uprawnienia przewidzianego dyspozycją art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp również w przypadku, w którym nie przewidziały w umowach odpowiednich postanowień w postaci klauzul waloryzacyjnych bądź adaptacyjnych.** Uprawnienie do zmiany treści umowy mogłoby przysługiwać w okolicznościach, w których zamawiający nie zawarł stosowanych postanowień pozwalających na dokonanie tej czynności, albowiem nie było ku temu uzasadnionych postaw (np. w przypadku gdy określone zjawiska wpływające na realizację kontraktu nigdy wcześniej nie występowały lub w okolicznościach gdy nie podlegały one wyjątkowym zmianom).

Skorzystanie z możliwości wprowadzenia modyfikacji do umowy na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp nie jest również wykluczone w okolicznościach, gdy zamawiający przewidział klauzulę waloryzacyjną lub określone klauzule pozwalające na zmianę umowy w oparciu o dyspozycję art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, ale są one niewystarczające do

znielowania niemożliwych do przewidzenia skutków spowodowanych zmianą okoliczności realizacji umowy lub niemożliwym do przewidzenia zakresem zmiany. Przy czym, również w tym przypadku, niezbędne będzie dokonanie analizy i ustalenie, że konieczność wprowadzenia ww. zmian spowodowane jest okolicznościami, których zamawiający nie mógł przewidzieć i które w sposób naturalny wykraczają poza unormowanie art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp. Nie jest możliwe dokonanie zmiany umowy na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp w zakresie, w jakim zamawiający powinien działać z należytą starannością, a tego nie uczynił.

Należy również zauważyć, że zaistnienie okoliczności, których zamawiający, działający z należytą starannością, nie mógł przewidzieć, nie stanowi samoistnej przesłanki zmiany umowy. **Niezbędnym warunkiem zmiany umowy jest również ustalenie, iż zaistnienie określonych zjawisk powoduje konieczność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego. W konsekwencji, zamawiający w każdym przypadku musi ocenić, czy zaistnienie nieprzewidywalnej sytuacji rzeczywiście wpływa na proces realizacji umowy w taki sposób, iż konieczna jest jej zmiana.** W tym względzie należy kierować się obiektywną oceną skutków, jakie wywiera na proces wykonywania umowy w sprawie zamówienia publicznego nieprzewidziana okoliczność, w szczególności na możliwość realizacji kontraktu zgodnie z pierwotnymi założeniami, a także na sytuację wykonawcy. **Odnosząc się do aktualnej sytuacji rynkowej, wskazać należy, że powyższa zasada dotyczy również zaistnienia zjawiska tak nadzwyczajnego i niespodziewanego, jak konflikt zbrojny w Ukrainie.** Również w tym przypadku wymagane jest dokonanie przez zamawiającego oceny, czy czynnik ten ma rzeczywisty wpływ na proces realizacji zawartej przez niego konkretnej umowy i czy powoduje konieczność jej zmiany. W przypadku udzielenia pozytywnej odpowiedzi na to pytanie, przeanalizować również należy, jaki będzie konieczny zakres modyfikacji umowy, w związku z zaistniałym ww. czynnikiem.

Dodatkowo, do stwierdzenia dopuszczalności zmiany umowy na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp konieczne jest, aby zmiana nie modyfikowała ogólnego charakteru umowy. W ślad za motywem 109 dyrektywy 2014/24/UE, za zmianę charakteru umowy można uznać zmianę, która w zasadzie doprowadzi do zawarcia nowego kontraktu publicznego. Modyfikacja powoduje zmianę charakteru całego zamówienia, na przykład przez zastąpienie zamawianych robót budowlanych, dostaw lub usług innym przedmiotem zamówienia lub przez całkowitą zmianę rodzaju zamówienia, ponieważ w takiej sytuacji można zakładać

hipotetyczny wpływ na wynik postępowania. Nie ulega wątpliwości, że pojęcie „charakter umowy” obejmuje w szczególności zakres przedmiotowy umowy. W ramach oceny umowy bierze się pod uwagę jej najistotniejsze elementy, w tym w szczególności to, czy mamy do czynienia z zastąpieniem zamawianych robót budowlanych, dostaw lub usług innym przedmiotem zamówienia lub całkowitą zmianą rodzaju zamówienia, ponieważ w takiej sytuacji można zakładać hipotetyczny wpływ na wynik postępowania. Przykładem zmiany charakteru umowy może być:

- 1) zmiana przedmiotu zamówienia z usług na roboty budowlane i odwrotnie,
- 2) zmiana umowy na czas określony na umowę na czas nieokreślony,
- 3) zmiana zamówienia publicznego na koncesję.

Ponadto konieczne jest spełnienie przesłanki wartościowej zmiany, oznaczającej, że wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą umowy nie może przekroczyć 50% wartości pierwotnej umowy. Wartość pierwotnej umowy to wartość brutto wynagrodzenia wykonawcy określona w umowie w sprawie zamówienia publicznego zawartej w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Zmiana w zakresie wynagrodzenia wykonawcy, wprowadzona na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp, z uwagi na zasadę proporcjonalności, powinna mieć charakter obiektywny i może być wprowadzona zasadniczo w celu przywrócenia równowagi ekonomicznej stron umowy, jaka istniała w momencie jej zawarcia, a która została zakłócona przez określone zjawiska, które zaistniały na etapie realizacji kontraktu. Celem zastosowania wskazanych wyżej przepisów ustawy Pzp nie jest kompensacja wszelkich strat wykonawcy, ale uwzględnienie w ramach obowiązującego stosunku zobowiązaniowego okoliczności zewnętrznych, jeśli mają one wpływ na jego wykonywanie, z uwzględnieniem oceny ryzyk, dokonanej przez wykonawcę w momencie składania oferty w postępowaniu.

IV. [Dopuszczalność zmiany umowy dokonywana na podstawie art. 455 ust. 2 ustawy Pzp](#)

Przepis art. 455 ust. 2 ustawy Pzp dopuszcza możliwość zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego w sytuacji, w której kumulatywnie spełnione są trzy przesłanki:

- 1) łączna wartość zmian jest mniejsza niż progi unijne,
- 2) jednocześnie jest mniejsza od 10% wartości pierwotnej umowy w przypadku zamówień na usługi lub dostawy albo, w przypadku zamówień na roboty budowlane, jest mniejsza od 15% wartości pierwotnej umowy,

3) zmiany te nie powodują zmiany ogólnego charakteru umowy.

Oceniając możliwość zmiany umowy, o której mowa w art. 455 ust. 2 ustawy Pzp, należy mieć na względzie w szczególności treść motywu 107 akapit drugi dyrektywy 2014/24/UE, który stanowi, że modyfikacje umowy skutkujące nieznaczną zmianą wartości umowy do określonej wartości powinny być możliwe zawsze bez konieczności przeprowadzania nowego postępowania o udzielenie zamówienia.

Analiza tych przepisów pozwala na stwierdzenie, że modyfikacja umowy w sprawie zamówienia publicznego dokonana w oparciu o ww. podstawę prawną jest dopuszczalna, jeśli pociąga za sobą nieznaczną zmianę wartości tej umowy. Ponadto przepis ten pozwala na wielokrotne dokonywanie zmian umowy z zastrzeżeniem, że ich łączna wartość nie może przekroczyć określonego w nim poziomu. Powyższe wskazuje, że w ramach wskazanych w przepisie wartości granicznych zmian umowy (tj. 10% i 15% wartości wynagrodzenia), należy uwzględniać zarówno zmiany umowy zwiększające, jak i zmniejszające zakres świadczenia. Zarówno ustawa Pzp, jak i dyrektywa 2014/24/UE odwołują się bowiem ogólnie do zmian wartości wynagrodzenia, a nie tylko takich, które towarzyszą zmianom polegającym na jego zwiększeniu (zmiana zmniejszająca wartość zamówienia także ma wymierną wartość). Konieczne jest zatem łączne uwzględnianie skumulowanej wartości poszczególnych zmian.

Wyjaśniając, jaka wartość umowy stanowi punkt odniesienia do zmian o wartości określonej procentowo w stosunku do wartości umowy, należy wskazać, że chodzi o zwaloryzowaną wartość pierwotnie zawartej umowy, jednak bez uwzględnienia ewentualnych późniejszych modyfikacji innych niż indeksacja (waloryzacja). Zgodnie bowiem z normą wyrażoną w art. 72 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE, do celów obliczenia ceny wskazanej w art. 455 ust. 2 ustawy Pzp, aktualizowana cena jest wartością referencyjną, w przypadku, gdy umowa zawiera klauzulę indeksacji. Przepis ten został przeniesiony na grunt prawa polskiego w art. 455 ust. 4 ustawy Pzp. Ponadto podkreślić należy, że łączna wartość zmian musi być mniejsza niż progi unijne.

Podsumowując powyższe, wskazać należy, iż zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego w postaci zmiany wynagrodzenia wykonawcy na podstawie art. 455 ust. 2 ustawy Pzp, jest dopuszczalna w sytuacji, gdy pociąga za sobą zmianę wartości umowy, np. wynikającą ze zwiększenia lub zmniejszenia zakresu zamówienia. Niewłaściwym byłoby zastosowanie ww. przepisu w okolicznościach, gdy zmiana umowy polegałaby tylko na podwyższeniu

wynagrodzenia wykonawcy, które miałyby na celu wyłącznie zmianę ceny realizacji świadczenia.

Ostatnią przesłanką wymienioną w art. 455 ust. 2 ustawy Pzp jest zakaz zmiany ogólnego charakteru umowy. W zakresie wyjaśnienia powyższego, odesłać należy do pkt II niniejszej opinii.

V. [Możliwość zmiany umowy zawartej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw](#)

Zmiana umowy zawartej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy *Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw* jest możliwa, ale należy rozpatrywać ją w dwóch aspektach:

- albo w oparciu o przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia i określone przez zamawiającego warunki zmian,
- albo, gdy dokonywana zmiana ma charakter nieistotny.

Istotność zmiany umowy zawartej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy *Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw* należy oceniać z uwzględnieniem wskazówek interpretacyjnych zawartych w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności w sprawie C - 454/06 P *Presstetext Nachrichtenagentur*. Tym samym, jeśli w danym stanie faktycznym będziemy mieli do czynienia ze zmianą umowy wywołaną czynnikami zewnętrznymi, nieprzewidywalnymi na etapie postępowania i niezależnymi od którejkolwiek ze stron stosunku zobowiązaniowego, niepowodującą naruszenia równowagi ekonomicznej między wybranym wykonawcą a zamawiającym, które prowadziłyby do zachwiania pozycji konkurencyjnej takiego wykonawcy w stosunku do innych wykonawców biorących udział w postępowaniu, zmianę taką można będzie uznać za nieistotną (nawet, jeśli prowadzi do zmiany wynagrodzenia) i w konsekwencji za dopuszczalną.

Ocena dopuszczalności zmiany służącej przywróceniu równowagi ekonomicznej stron pod kątem jej istotności, może zostać dokonana wyłącznie w oparciu o ustalony indywidualnie stan faktyczny sprawy, co powoduje, iż kwestie te powinny być każdorazowo rozpatrywane indywidualnie.

Więcej wskazówek dotyczących dopuszczalności w zmiany umowy zawartej przed wejściem w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy *Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw* znajduje się w punkcie VI. j opinii Urzędu Zamówień Publicznych pt. „*Dopuszczalność zmiany umowy o udzielenie zamówienia publicznego na podstawie art. 144 ust. 1 pkt 1,3 i 6 ustawy Pzp*”, dostępnej na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych.⁵ Uwagi w niej poczynione zachowują aktualność w obecnym stanie faktycznym i prawnym.

VI. Wnioski

- 1) Strony umowy mają możliwość wprowadzenia zmian w umowie, w szczególności na podstawie klauzul wskazanych w art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp. W treści tego przepisu, jako szczególny element umowy o wykonanie zamówienia publicznego, który może podlegać modyfikacjom na podstawie klauzul umownych wskazano możliwość zmiany wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy. Z brzmienia przepisu można wnioskować, iż zamawiający, znając czynniki jakie wpływają na poziom kalkulacji cen ofertowych, a także mechanizmy funkcjonowania rynku, w szczególności w ramach kontraktów długoterminowych, powinien formułować klauzule pozwalające na dostosowywanie poziomu wynagrodzenia wykonawcy do zmieniających się okoliczności. W szczególności powinno to dotyczyć kosztów usług lub dostaw służących realizacji świadczenia oraz kosztów osobowych, w taki sposób, aby niwelować, w zakresie w jakim jest to możliwe do przewidzenia, negatywne skutki takich zmian, w szczególności konsekwencje związane z zachwianiem równowagi ekonomicznej stron umowy.
- 2) Możliwość wprowadzenia zmian do umowy na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp wymaga ustalenia, iż konieczność modyfikacji umowy wywołana jest okolicznościami, których nie można było przewidzieć, pomimo dochowania przez zamawiającego należytej staranności w procesie przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W przypadku tej przesłanki nie chodzi o sytuację, w której zamawiający nie przewidział określonej okoliczności skutkującej zmianą umowy, ale o sytuację, w której nie miał obiektywnej możliwości przewidzenia

⁵ Link: <https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/interpretacja-przepisow/opinie-archiwalne/opinie-dotyczace-ustawy-pzp/umowa-w-sprawie-zamowienia-publicznego/dopuszczalnosc-zmiany-umowy-o-udzielenie-zamowienia-publicznego>

takiej zmiany lub skali takiej zmiany. Uwzględniając powyższe co do zasady za okoliczności niemożliwe do przewidzenia i niezależne od stron umowy należy uznać m.in. zjawiska gospodarcze zewnętrzne w stosunku do stron umowy i w pełni od nich niezależne, jak na przykład: gwałtowna dekonunktura, ograniczenie dostępności surowców, istotny wzrost cen materiałów.

- 3) Konflikt zbrojny w Ukrainie oraz jego transgraniczne, gospodarcze skutki, przejawiające się np. przerwaniem łańcucha dostaw, niedostępnością materiałów, wzrostem cen materiałów i kosztów robocizny, a także wyjazdem z Polski pracowników będących obywatelami Ukrainy, zakwalifikować można jako zewnętrzne zjawisko, którego nie można było przewidzieć, pomimo zachowania należytej staranności i mieszczące się w dyspozycji art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp.
- 4) Zaistnienie okoliczności, których zamawiający, działający z należytą starannością, nie mógł przewidzieć, nie stanowi samoistnej przesłanki zmiany umowy. Niezbędnym warunkiem zmiany umowy jest również ustalenie, że w danym stanie faktycznym zaistnienie określonych zjawisk powoduje konieczność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego. Decydująca jest obiektywna ocena skutków, jakie analizowana nieprzewidziana okoliczność wywiera na proces wykonywania umowy o zamówienie publiczne, w szczególności na możliwość realizacji kontraktu zgodnie z pierwotnymi założeniami, a także na sytuację wykonawcy. Powyższa zasada dotyczy również zaistnienia konfliktu zbrojnego w Ukrainie.
- 5) Wprowadzenie zmiany umowy w oparciu o przesłankę nieprzewidywalności możliwe jest niezależnie od spełnienia warunku, o którym mowa w art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp. Strony umowy o zamówienie publiczne mogą skorzystać z uprawnienia przewidzianego dyspozycją art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp również w przypadku, w którym nie przewidziały w umowach odpowiednich postanowień w postaci klauzul waloryzacyjnych lub przeglądowych. Niezbędnym będzie tu jednak wykazanie, iż działanie zamawiającego cechowała należyta staranność.
- 6) Skorzystanie z możliwości wprowadzenia modyfikacji do umowy na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp nie jest również wykluczone w okolicznościach, gdy zamawiający przewidział klauzulę waloryzacyjną lub określone klauzule pozwalające na zmianę umowy w oparciu o dyspozycję art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, ale są one

niewystarczające do zniwelowania niemożliwych do przewidzenia skutków spowodowanych zmianą okoliczności realizacji umowy lub niemożliwym do przewidzenia zakresem zmiany.

- 7) Zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego w postaci zmiany wynagrodzenia wykonawcy na podstawie art. 455 ust. 2 ustawy Pzp jest dopuszczalna w sytuacji, gdy pociąga za sobą zmianę wartości umowy – zwiększenie lub zmniejszenie zakresu zamówienia, zmianę sposobu jego wykonania itp. Niedopuszczalna jest natomiast zmiana polegająca wyłącznie na podwyższeniu wynagrodzenia wykonawcy. Modyfikacja taka nie skutkuje bowiem zwiększeniem wartości wykonywanej umowy, a wyłącznie ceny realizacji świadczenia.

KONTROLA UDZIELANIA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego w wyniku zaistnienia okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 w praktyce kontroli Prezesa Urzędu

- I. Znaczące komplikacje w zakresie realizacji umów w sprawie zamówienia publicznego w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 skłoniły ustawodawcę polskiego do przyjęcia szczególnych regulacji dotyczących tej materii w ramach ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2095, dalej także: „ustawa COVID”). Przepisy art. 15r i n. ustawy COVID zawierają szereg dyspozycji odnoszących się do uprawnień i obowiązków stron umowy w sprawie zamówienia publicznego w przypadku wystąpienia lub możliwości wystąpienia wpływu okoliczności związanych z COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy, co wiąże się przede wszystkim z możliwością zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego w określonych warunkach.

Podstawowe znaczenie w omawianym zakresie posiada przepis art. 15r ust. 1 ustawy COVID, zgodnie z którym strony umowy w sprawie zamówienia publicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, niezwłocznie, wzajemnie informują się o wpływie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy, o ile taki wpływ wystąpił lub może wystąpić. Strony umowy potwierdzają ten wpływ dołączając do informacji, o której mowa w zdaniu pierwszym, oświadczenia lub dokumenty, które mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) nieobecności pracowników lub osób świadczących pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, które uczestniczą lub mogłyby uczestniczyć w realizacji zamówienia;
- 2) decyzji wydanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego lub działającego z jego upoważnienia państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, w związku

- z przeciwdziałaniem COVID-19, nakładających na wykonawcę obowiązek podjęcia określonych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych;
- 3) poleceń lub decyzji wydanych przez wojewodów, ministra właściwego do spraw zdrowia lub Prezesa Rady Ministrów, związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, o których mowa w art. 11 ust. 1-3;
 - 4) wstrzymania dostaw produktów, komponentów produktu lub materiałów, trudności w dostępie do sprzętu lub trudności w realizacji usług transportowych;
 - 5) innych okoliczności, które uniemożliwiają bądź w istotnym stopniu ograniczają możliwość wykonania umowy;
 - 6) okoliczności, o których mowa w pkt 1-5, w zakresie w jakim dotyczą one podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy.

Tym samym ustawodawca nakłada na strony umowy w sprawie zamówienia publicznego obowiązek informacyjny wraz z obowiązkiem dowodowym w danym zakresie, prezentując jednocześnie katalog okoliczności, których mogą dotyczyć oświadczenia i dokumenty powoływane przez strony umowy celem potwierdzenia wpływu okoliczności związanych z COVID-19 na należyte wykonanie umowy. Katalog ten ma jednak charakter otwarty, co oznacza, iż strony mogą wskazywać także na inne okoliczności aniżeli wymienione wprost w art. 15r ust. 1 pkt 1-6 ustawy COVID.

Szczególną regulację odnoszącą się do sytuacji wykonawców mających siedzibę lub wykonujących działalność związaną z realizacją umowy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zawiera treść przepisu art. 15r ust. 1a ustawy COVID. Podmioty te w miejsce dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, składają dokumenty wydane przez odpowiednie instytucje w tych krajach lub oświadczenia tych wykonawców.

Ustawodawca mocą treści art. 15r ust. 2 ustawy COVID przyznał stronom umowy, o której mowa w ust. 1, uprawnienie do żądania przedstawienia dodatkowych oświadczeń lub dokumentów potwierdzających wpływ okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy. Zgodnie zaś z art. 15r ust. 3 ustawy COVID, strona umowy, o której mowa w ust. 1, na podstawie otrzymanych oświadczeń lub dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania, przekazuje drugiej stronie swoje stanowisko, wraz z uzasadnieniem, odnośnie do wpływu okoliczności, o których mowa

w ust. 1, na należyte jej wykonanie. Jeżeli strona umowy otrzymała kolejne oświadczenia lub dokumenty, termin liczony jest od dnia ich otrzymania.

Zasadniczą konsekwencją stwierdzenia okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 jest zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego, przy czym zmiana ta może mieć charakter obligatoryjny lub fakultatywny, zaś przesłankę różnicującą stanowi charakter wpływu powyższych okoliczności na należyte wykonanie umowy. Stosownie bowiem do treści art. 15r ust. 4 ustawy COVID, zamawiający, po stwierdzeniu, że okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19, o których mowa w ust. 1, **wpływają na należyte wykonanie umowy**, o której mowa w ust. 1, w uzgodnieniu z wykonawcą **dokonuje zmiany umowy**, o której mowa w art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, w szczególności przez:

- 1) zmianę terminu wykonania umowy lub jej części, lub czasowe zawieszenie wykonywania umowy lub jej części,
 - 2) zmianę sposobu wykonywania dostaw, usług lub robót budowlanych,
 - 3) zmianę zakresu świadczenia wykonawcy i odpowiadającą jej zmianę wynagrodzenia lub sposobu rozliczenia wynagrodzenia wykonawcy
- o ile wzrost wynagrodzenia spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekroczy 50% wartości pierwotnej umowy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 15r ust. 4a ustawy COVID, W przypadku stwierdzenia, że okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19, o których mowa w ust. 1, **mogą wpłynąć na należyte wykonanie umowy**, o której mowa w ust. 1, zamawiający, w uzgodnieniu z wykonawcą, **może dokonać zmiany umowy** zgodnie z ust. 4.

W tym względzie podkreślić należy wskazany przez ustawodawcę związek pomiędzy przepisami art. 15r ust. 4 i 4a ustawy COVID oraz przepisem art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1129, dalej także: „ustawa Pzp”). Odnośny przepis ustawy Pzp stanowi bowiem, iż dopuszczalna jest zmiana umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli konieczność zmiany umowy spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający, działając z należyłą starannością, nie mógł przewidzieć, o ile zmiana nie modyfikuje ogólnego charakteru umowy a wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy. Należy uznać, iż art. 15r ust. 4 i 4a ustawy COVID jako regulacje

o charakterze szczególnym stanowią tym samym konkretyzację ogólnie zakreślonej w art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp przesłanki konieczności zmiany umowy spowodowanej „okolicznościami, których zamawiający, działając z należytą starannością, nie mógł przewidzieć” dla sytuacji, o których mowa w tych przepisach ustawy COVID – tj. stwierdzenia, że okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19, o których mowa w art. 15r ust. 1 ustawy COVID wpływają albo mogą wpłynąć na należyte wykonanie umowy w sprawie zamówienia publicznego. Zauważyć przy tym należy, iż jakkolwiek w treści art. 15r ust. 4 ustawy COVID ustawodawca określił katalog możliwych zmian umowy, ma on charakter otwarty, co tym samym nie wyłącza możliwości dokonania zmian innego rodzaju, przy czym zasadne jest uznanie, iż także do zmian umowy w przypadkach określonych w omawianych przepisach ustawy COVID obowiązuje przesłanka stanowiąca element art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp, zakazująca modyfikacji ogólnego charakteru umowy. Jednocześnie w treści art. 15r ust. 4 ustawy COVID ustawodawca wskazał, iż wzrost wynagrodzenia spowodowany każdą kolejną zmianą nie może przekroczyć 50% wartości pierwotnej umowy, co koreluje z analogicznym zakazem przekroczenia 50% wartości umowy przez wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą, zawartym w treści art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp.

Przy omawianiu powyższych regulacji należy zwrócić uwagę na kwestię związaną z faktem wejścia w życie nowej ustawy Pzp, a co za tym idzie – uchylenia uprzednio obowiązującej ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, dalej także: „ustawa Pzp2004”), w okresie obowiązywania ustawy COVID. W aspekcie formalnym znalazło to swoje odzwierciedlenie w zmianie treści art. 15r ustawy COVID. W pierwotnym brzmieniu art. 15r ust. 1 zd. 1 ustawy COVID wg stanu prawnego z dnia 31 marca 2020 r. ustawodawca wskazał, że strony umowy w sprawie zamówienia publicznego, w rozumieniu ustawy Pzp2004, niezwłocznie, wzajemnie informują się o wpływie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie tej umowy, o ile taki wpływ wystąpił lub może wystąpić. Analogicznie art. 15r ust. 4 obowiązywał w brzmieniu: „Zamawiający, po stwierdzeniu, że okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19, o których mowa w ust. 1, mogą wpłynąć lub wpływają na należyte wykonanie umowy, o której mowa w ust. 1, może w uzgodnieniu z wykonawcą dokonać zmiany umowy, o której mowa w art. 144 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, w szczególności przez [...]”. Treść ustawy COVID obowiązująca od dnia 1 stycznia 2021 r. zawiera w art. 15r ust. 1 oraz ust. 4 wyłącznie odniesienie do właściwych przepisów obecnie obowiązującej ustawy

Pzp, w związku z czym pojawiły się wątpliwości interpretacyjne co do możliwości stosowania m.in. art. 15r ust. 1 oraz ust. 4 ustawy COVID w brzmieniu obecnie obowiązującym także do umów w sprawie zamówienia publicznego zawieranych na podstawie poprzednio obowiązującej ustawy Pzp2004. Kwestia ta została poddana analizie w opinii prawnej Urzędu Zamówień Publicznych pt. „Dopuszczalność zastosowania art. 15r oraz art. 15r¹ ustawy o COVID-19 (w aktualnym brzmieniu) do umów o zamówienie publiczne zawieranych przed wejściem w życie nowej ustawy Prawo zamówień publicznych⁶”, gdzie stwierdzono, iż przepis art. 15r ust. 4 ustawy COVID przewiduje możliwość modyfikacji umów, zawartych również pod rządami nieobowiązującej ustawy Pzp2004.

W kontekście zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego w związku z regulacjami ustawy COVID należy wskazać także na treść art. 15r ust. 5 tej ustawy, zgodnie z którym, jeżeli umowa w sprawie zamówienia publicznego zawiera postanowienia korzystniej kształtujące sytuację wykonawcy, niż wynikałoby to z ust. 4, do zmiany umowy stosuje się te postanowienia, z zastrzeżeniem, że okoliczności związane z wystąpieniem COVID-19, o których mowa w ust. 1, nie mogą stanowić samodzielnej podstawy do wykonania umownego prawa odstąpienia od umowy. Art. 15r ust. 11 nakazuje z kolei stosowanie przepisów ust. 1-9, w tym regulacji dotyczących zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego, odpowiednio do umów w sprawie zamówień publicznych wyłączonych ze stosowania ustawy Pzp. Zasygnalizować należy także, iż na mocy art. 15s, art. 15t oraz art. 15u ustawy COVID ustawodawca wyłączył w określonym zakresie odpowiedzialność z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych, odpowiedzialność karną oraz cywilną w związku ze zmianą umowy w sprawie zamówienia publicznego zgodnie z art. 15r ust. 4 ustawy COVID, jak również wskazał w art. 15v ustawy COVID, iż przepis art. 15r nie narusza praw stron umowy, o której mowa w art. 15r ust. 1, wynikających z przepisów prawa cywilnego, z zastrzeżeniem art. 15r ust. 5.

- II. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych przeprowadził kontrole postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zakończonych zawarciem umów w sprawie zamówienia publicznego, których treść została następnie zmieniona z uwagi na zaistnienie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19.

⁶ <https://www.uzp.gov.pl/nowe-pzp/interpretacje/opinie/dopuszczalnosc-zastosowania-art.-15r-oraz-art.-15r1-ustawy-o-covid-19-w-aktualnym-brzmieniu-do-umow-o-zamowienie-publiczne-zawieranych-przed-wejsciem-w-zycie-nowej-ustawy-prawo-zamowien-publicznych>

Przykład nr 1 (KND/44/21/DKZP)

W informacji o wyniku kontroli stwierdzono, iż przedmiotowe zamówienie zostało udzielone poprzez zawarcie pomiędzy Zamawiającym a wykonawcą V. umowy nr Z... w dniu 30 lipca 2019 r. (dalej: „Umowa”) po wyborze jako najkorzystniejszej oferty wykonawcy V., w której to ofercie (pkt 6.2 formularza oferty) wykonawca ten zobowiązał się do realizacji przedmiotu zamówienia w terminie określonym jako 31.12.2019 r. Stosownie do treści §2 ust. 1 Umowy, termin realizacji przedmiotu Umowy został określony jako *do dnia 31.12.2019 r.* Dana Umowa została zmieniona w drodze aneksu nr 1 z dnia 4 listopada 2019 r. (dalej: „Aneks nr 1”), mocą którego termin realizacji przedmiotu Umowy określony w §2 ust. 1 Umowy został określony jako *do dnia 31.03.2020 r.* Kolejna zmiana Umowy została dokonana w drodze aneksu nr 2 z dnia 2 kwietnia 2020 r. (dalej: „Aneks nr 2”), mocą którego termin realizacji przedmiotu Umowy określony w §2 ust. 1 umowy został określony jako *do dnia 31.07.2020 r.* Ponowna zmiana Umowy została dokonana w drodze aneksu nr 3 z dnia 8 czerwca 2020 r. (dalej: „Aneks nr 3”), mocą którego termin realizacji przedmiotu Umowy określony w §2 ust. 1 Umowy został określony jako *do dnia 31.01.2021 r.*

W toku kontroli Zamawiający wyjaśnił m.in., że późniejsze zmiany pierwotnie wyznaczonego terminu realizacji zamówienia spowodowane były ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego (COVID-19), który spowodował kolejne trudności wykonawcze zarówno po stronie wykonawcy V. jak i Zamawiającego. Zamawiający wskazał, iż zamknięcie granic naszego kraju jak i sytuacja epidemiczna znacząco utrudniała dokończenie zadania poprzez problemy z przemieszczaniem się i zmianą pracowników wykonawcy, dostępnością miejsc noclegowych, wymuszoną pracą zdalną pracowników wykonawcy, która wydłużyła czas przygotowania danych.

Biorąc pod uwagę argumentację Zamawiającego odnoszącą się do okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 Prezes Urzędu Zamówień Publicznych uznał, iż względem podstawy prawnej zmiany postanowień umowy, o której mowa w art. 144 ust. 1 pkt 3 lit. a) ustawy Pzp2004, przesłanki jej zastosowania nie zostały spełnione w odniesieniu do przedłużenia terminu realizacji zamówienia do dnia 31.07.2020 r. dokonanego w drodze Aneksu nr 2, oraz do dnia 31.01.2020 r. dokonanego w drodze Aneksu nr 3. Wskazano, iż jakkolwiek Zamawiający powołuje się w powyższym zakresie na okoliczności związane z sytuacją epidemiczną należy podkreślić, iż ustawą COVID ustawodawca szczegółowo uregulował

zasady zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego w związku z wystąpieniem COVID-19, które to regulacje muszą być uważane za mające charakter *lex specialis* względem art. 144 ust. 1 pkt 3 ustawy Pzp2004 w zakresie w jakim odnoszą się do okoliczności wskazanych w art. 15r ust. 1 ustawy COVID. Zwrócono uwagę, iż w przekazanej dokumentacji postępowania znajduje się pismo wykonawcy V. z dnia 27 maja 2020 r. stanowiące załącznik do Aneksu nr 3, w którym wykonawca ten nie wskazał jednakże na żadne okoliczności, o których mowa w art. 15r ust. 1 ustawy COVID, nie może bowiem za taką okoliczność zostać uznany sam fakt ogłoszenia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego oraz zaleceń Ministra Zdrowia dotyczących dystansu społecznego bez wskazania na związek powyższych z należyтым wykonaniem umowy. Jednocześnie zauważono, iż zarówno z powyższego pisma wykonawcy, jak również z ogólnikowych wyjaśnień Zamawiającego zawartych w piśmie z dnia 24 lutego 2021 r. nie sposób wywieść konkretnych okoliczności mogących wpłynąć na należyte wykonanie umowy, które uzasadniałyby przedłużenie terminu realizacji Umowy o tak długi, tj. łącznie 10-miesięczny okres, biorąc pod uwagę fakt, iż pierwotny termin wykonania zamówienia obejmował 5 miesięcy, zaś nawet z uwzględnieniem przedłużenia na drodze Aneksu nr 1 – 8 miesięcy, tj. okres krótszy, aniżeli łączny czas przedłużenia tego terminu w drodze Aneksu nr 2 oraz Aneksu nr 3. Podkreślono także, iż jakkolwiek regulacja art. 15r ustawy COVID ma charakter wyjątkowy, bez wątpienia jej *ratio legis* nakazuje dostosowanie zakresu czasowego zmiany terminu wykonania umowy do potrzeb wynikających z okoliczności związanych z COVID-19, które mogą wpłynąć lub wpływają na należyte wykonanie umowy, co wyłącza możliwość przedłużenia tego terminu w sposób arbitralny, bez szczegółowego uzasadnienia.

W podsumowaniu wskazano, iż zmiany postanowień Umowy dokonane w drodze Aneksu nr 1, Aneksu nr 2 oraz Aneksu nr 3 zostały dokonane mimo niespełnienia przesłanek odnoszących się do którejkolwiek z podstaw prawnych umożliwiających zmianę umowy w sprawie zamówienia publicznego, określonych w art. 144 ust. 1 ustawy Pzp2004. Tym samym uznano, iż poprzez zmianę postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy bez spełnienia przesłanek uzasadniających taką zmianę, Zamawiający naruszył art. 144 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy Pzp2004.

Krajowa Izba Odwoławcza, rozpoznając zastrzeżenia wniesione od wyniku przedmiotowej kontroli, w uchwale z dnia 2 lutego 2022 r. (sygn. akt: KIO/KD 3/22) nie uwzględniła zastrzeżeń Zamawiającego względem ww. naruszenia.

Przykład nr 2 (KND/81/21/DKZP)

W informacji o wyniku kontroli stwierdzono, iż w dniu 4 maja 2020 r. została zawarta pomiędzy zamawiającym a wykonawcą B. umowa nr ZP... Termin realizacji zamówienia został wyznaczony do dnia 29 maja 2020 r., a więc wynosił 25 dni. Jak ustalono, do przedmiotowej umowy zawarto następujące:

- aneks nr 1 w dniu 15 maja 2020 r., w zakresie zmiany terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy z dnia 29 maja 2020 r. na dzień 25 czerwca 2020 r., zgodnie, z którym następuje wydłużenie terminu realizacji umowy o 27 dni;
- aneks nr 2 w dniu 25 czerwca 2020 r., w zakresie zmiany terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy z dnia 25 czerwca 2020 r. na dzień 15 października 2020 r., zgodnie z którym następuje wydłużenie terminu realizacji umowy o kolejne 112 dni;
- aneks nr 3 w dniu 15 października 2020 r., w zakresie zmiany terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy z dnia 15 października 2020 r. na dzień 30 października 2020 r., zgodnie z którym następuje wydłużenie terminu realizacji umowy o kolejne 15 dni;
- aneks nr 4 w dniu 29 października 2020 r., w zakresie zmiany terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy z dnia 30 października 2020 r. na dzień 31 grudnia 2020 r., zgodnie z którym następuje wydłużenie terminu realizacji umowy o kolejne 62 dni;
- aneks nr 5 w dniu 17 listopada 2020 r., w związku z koniecznością wykonania robót dodatkowych;
- aneks nr 6 w dniu 31 grudnia 2020 r., w zakresie zmiany terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy z dnia 31 grudnia 2020 r. na dzień 15 stycznia 2021 r., zgodnie z którym nastąpiło wydłużenie terminu realizacji umowy o kolejne 15 dni.

W informacji o wyniku kontroli wskazano, iż wykonawca B. we wnioskach o wydłużenie terminu realizacji z dnia 4 maja 2020 r. oraz 16 czerwca 2020 r. powoływał się na obostrzenia związane z pandemią wirusa COVID-19, które spowodowały utrudnienia w obsadzie brygad pracowniczych oraz brak dostępności materiałów niezbędnych do wykonywania robót budowlanych. Jednakże, jak wynika z ustaleń zespołu kontrolującego Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, w związku z prowadzoną przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (IZ) kontrolą projektu, ustalono w zakresie

aneksu nr 1 iż „(...) Badanie przez Zespół kontrolujący dokumentów źródłowych ewidencji czasu pracy nie potwierdza absencji chorobowej wśród pracowników Wykonawcy.”.

Natomiast w zakresie aneksu nr 2 ww. zespół kontrolujący ustalił iż „(...) Dokumenty źródłowe: ewidencji czasu pracy nie potwierdzają absencji chorobowej pracowników, w m-cu maju i czerwcu 2020 r., nie wykazano „nadmiernych” zwolnień lekarskich, izolacji lub kwarantanny pracowników z powodu COVID-19. W m-cu maju 2020 r. stan załogi wynosił: 26 osób, z czego 1 pracownik przebywał na zasiłku chorobowym przez okres 12 dni, a 25 pracowników świadczyło pracę, w tym przebywało na urloпах (dla większości trwających od 1 do 6 dni, 3 pracowników miało urlopy dłuższe wynoszące odpowiednio 8, 13 i 18 dni), a w m-cu czerwcu 2020 r.: 30 osób, z czego 1 pracownik przebywał na zasiłku chorobowym przez okres 14 dni, a 29 pracowników świadczyło pracę, w tym przebywało na urloпах (dla większości trwających od 1 dnia do 7 dni, 2 pracowników miało urlopy dłuższe wynoszące odpowiednio 13 i 18 dni). Z kolei dwa oświadczenia podwykonawców (D.; E.) dotyczące utrudnień w dostawach są ogólnikowe, nie dotyczą kluczowych dostaw. Podkreślenia wymaga fakt, że informacje o opóźnieniach w dostawach nie stanowiły podstawy do złożenia przez wykonawcę pierwszego z wniosków o wydłużenie terminu realizacji - wniosek wpłynął przed datą sporządzenia obu dokumentów. Ponadto firmy nie są jedynymi dystrybutorami materiałów potrzebnych do realizacji inwestycji. Nie wykazano poszukiwania innych źródeł zaopatrzenia w materiały budowlane.”

W zakresie aneksu nr 3 wykonawca B. pismem z dnia 28.09.2020 r. we wniosku o wydłużenie terminu realizacji umowy, powoływał się na obostrzenia związane z pandemią wirusa COVID-19, które spowodowały utrudnienia w dostępności materiałów niezbędnych do wykonywania robót. Zamawiający przekazał 3 pisma skierowane do wykonawcy, informujące o trudnościach w zakresie dostaw zamawianych materiałów do hurtowni, jednakże wykonawca nie wykazał poszukiwania innych źródeł zaopatrzenia się w określone materiały budowlane. Ponadto, jak wynika z ustaleń zespołu kontrolującego Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, w związku z prowadzoną przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (IZ) kontrolą projektu, ustalono w zakresie aneksu nr 3 „(...) Badanie przez Zespół kontrolujący dokumentów źródłowych ewidencji czasu pracy nie potwierdza absencji chorobowej”.

Jak stwierdził Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, iż konieczność modyfikacji umowy nie została wywołana okolicznościami, których nie można było przewidzieć przy dochowaniu przez zamawiającego należytej staranności w procesie przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W związku z wyznaczeniem krótkiego terminu realizacji zamówienia w przedmiotowym postępowaniu, tj. do 29 maja 2020 r. (wynoszącego 25 dni od dnia podpisania umowy), Zamawiający aneksami nr 1 - 3 do umowy przedłużył termin realizacji o 154 dni. Zatem uzasadnienie konieczności zmiany terminu realizacji w umowie aneksami nr 1 - 3 (przy pierwotnym zapisie odnośnie wykonania robót w krótkim terminie realizacji z zastrzeżeniem zmiany terminu wykonania po uzyskaniu zgody Instytucji Zarządzającej) nie można potraktować jako przesłanki obiektywnie nieprzewidywalnej. Jednocześnie podkreślić należy, iż jak wskazano powyżej, termin realizacji zamówienia wskazany w dokumentacji postępowania stanowi informację, która powinna być ustalona z należyłą starannością już na etapie przygotowywania i przeprowadzenia postępowania. [...] Do powyższych okoliczności nie możemy bowiem zaliczyć podniesionych przez zamawiającego w wyjaśnieniach okoliczności związanych z wystąpieniem opóźnień w dostawach materiałów oraz problemów wykonawcy w obsadzie brygad pracowniczych w związku z epidemią COVID-19. Jak wykazała bowiem kontrola Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 – analiza ewidencji dokumentów czasu pracy nie potwierdziła absencji chorobowej pracowników zatrudnionych u wykonawcy, który zaniechał jednocześnie poszukiwania innych źródeł zaopatrzenia w materiały budowlane. Tym samym zamawiający nie był uprawniony do zastosowania dyspozycji art. 15r ust. 4 ustawy COVID jako podstawy do przesunięcia terminu realizacji umowy.

W podsumowaniu wskazano, iż z przekazanej dokumentacji oraz wyjaśnień zamawiającego nie wynika, iż konieczność przedłużenia terminu realizacji umowy wynika z okoliczności, których nie można było przewidzieć pomimo dochowania należytej staranności w procesie udzielenia zamówienia publicznego zgodnie z przesłanką przewidzianą w art. 144 ust. 1 pkt 3 ustawy Pzp2004.

Zamawiający nie wniósł zastrzeżeń od wyniku kontroli.

- III. Reasumując, w odniesieniu do zmian umowy w sprawie zamówienia publicznego w wyniku zaistnienia okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 będących przedmiotem kontroli

Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych stwierdzić należy, że naruszenia w zakresie tej problematyki dotyczą m.in. zarówno niewykazania przez zamawiających, iż doszło do zaistnienia okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19, jak również niewykazania wpływu tych okoliczności na należyte wykonanie umowy. W treści informacji o wyniku kontroli podkreśla się w szczególności niedopuszczalność dokonywania zmian umowy o charakterze arbitralnym, bez przedstawienia szczegółowego uzasadnienia weryfikowalnego w kontekście przesłanek, o których mowa w ustawie COVID.

ORZECZNICTWO W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Orzecznictwo Krajowej Izby Odwoławczej

Wyrok KIO z dnia 13 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 3794/21 - forma elektroniczna, podpis

„Zgodnie z art. 63 ust. 1 Pzp, w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie o wartości równej lub przekraczającej progi unijne ofertę, wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie, wniosek, o którym mowa w art. 371 ust. 3, oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1, składa się, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej. W badanym postępowaniu z uwagi na jego wartość istniał zatem bezwzględny obowiązek zachowania formy elektronicznej oferty pod rygorem jej nieważności.

Przepisy obowiązującej ustawy - inaczej niż art. 10a ust. 5 Prawa zamówień publicznych obowiązującego do 31 grudnia 2020 r. - nie wskazują *expressis verbis* wymagań związanych z zachowaniem formy elektronicznej. Jednak dla wykonawcy ubiegającego się o zamówienie, który zobowiązany jest do zachowania należytej staranności obejmującej znajomość przepisów prawa i wynikających z nich następstw w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej (wyrok Sądu Najwyższego z 17 sierpnia 1993 r. II CRN 77/93, OSNC 1993/3/69), dokonanie ustalenia w tym zakresie nie powinno nastroczać trudności. Art. 8 ust. 1 Pzp stanowi bowiem, że do czynności podejmowanych przez zamawiającego, wykonawców oraz uczestników konkursu w postępowaniu o udzielenie zamówienia i konkursie oraz do umów w sprawach zamówień publicznych stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.), jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Art. 78¹ § 1 k.c. wskazuje, że do zachowania elektronicznej formy czynności prawnej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej. Natomiast zgodnie z art. 73 k.c. czynność prawna dokonana bez zachowania zastrzeżonej formy jest nieważna.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji

elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz. Urz. UE. L Nr 257, str. 73), dalej jako „rozporządzenie eIDAS”, „kwalifikowany podpis elektroniczny” oznacza zaawansowany podpis elektroniczny, który jest składany za pomocą kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego i który opiera się na kwalifikowanym certyfikacie podpisu elektronicznego. Pkt 14 tego przepisu stanowi, że „certyfikat podpisu elektronicznego” oznacza poświadczenie elektroniczne, które przyporządkowuje dane służące do walidacji podpisu elektronicznego do osoby fizycznej i potwierdza co najmniej imię i nazwisko lub pseudonim tej osoby. Stosownie natomiast do pkt 15 „kwalifikowany certyfikat podpisu elektronicznego” oznacza certyfikat podpisu elektronicznego, który jest wydawany przez kwalifikowanego dostawcę usług zaufania. Zgodnie z art. 33 ust. 1 rozporządzenia eIDAS kwalifikowaną usługę walidacji kwalifikowanych podpisów elektronicznych świadczy wyłącznie kwalifikowany dostawca usług zaufania, który: zapewnia walidację zgodnie z art. 32 ust. 1 rozporządzenia eIDAS oraz umożliwia stronom ufającym otrzymanie wyniku procesu walidacji w automatyczny, wiarygodny i skuteczny sposób oraz przy użyciu zaawansowanego podpisu elektronicznego lub zaawansowanej pieczęci elektronicznej dostawcy kwalifikowanej usługi walidacji. Z przywołanych przepisów jasno wynika, że przyjęcie oświadczenia opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym wymaga walidacji podpisu w celu stwierdzenia skuteczności złożenia oświadczenia. Natomiast zgodnie z art. 3 ust. 14 ustawy z 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 700), profil zaufany oznacza środek identyfikacji elektronicznej zawierający zestaw danych identyfikujących i opisujących osobę fizyczną, który został wydany w sposób, o którym mowa w art. 20c. Zgodnie z art. 20aa wskazanej ustawy, profil zaufany umożliwia podmiotom publicznym uwierzytelnienie osoby fizycznej, zaś profil osobisty zapewnia możliwości opatrzenia dokumentu elektronicznego podpisem zaufanym. Podpisanie zatem pliku przez ePUAP umożliwia potwierdzenie tożsamości jego posiadacza, w usługach publicznych i pozwala na podpisywanie pism, kierowanych do podmiotów publicznych, w postaci elektronicznej, wskazując na określoną osobę, jej konto i czas dokonania tego podpisu.

Oba podpisy służą do podpisywania elektronicznego, jednak ich przeznaczenie i moc prawna nie są tożsame. Kwalifikowany podpis elektroniczny korzysta z domniemań ustanowionych

przez ustawodawcę i jest szczególną formą podpisu zaawansowanego, o określonych wymaganiach technicznych i organizacyjnych.

W konsekwencji uchybienie wymogowi opatrzenia w postępowaniach o wartości równej lub przekraczającej progi unijne oferty, kwalifikowanym podpisem elektronicznym, powoduje, że oferta jest nieważna nie jest to bowiem oświadczenie złożone w formie elektronicznej zastrzeżonej pod rygorem nieważności. Tym samym oferta taka musi zostać odrzucona na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 3 Pzp, jako niezgodna z przepisami prawa. Zamawiający prawidłowo dokonał odrzucenia oferty odwołującego jako nieważnej na podstawie przepisów kodeksu cywilnego dotyczących formy elektronicznej i nie naruszył art. 63 Pzp. (...)

Brak podpisania oferty za pomocą kwalifikowanego podpisu nie może być konwalidowany. Uzupełnienie takiego braku, wbrew twierdzeniom odwołującego, nie może być dokonane w oparciu zasady słuszności. Izba podziela pogląd zamawiającego, że postanowienia ustawy dotyczące postępowania o udzielanie zamówienia publicznego, nie odwołują się do zasad słuszności czy dobrych obyczajów handlowych. Konstrukcja ustawowa procedura udzielenia zamówienia stanowi ciąg uporządkowanych czynności sukcesywnie dokonywanych przez zamawiającego. Ścisłe przestrzegane przepisów ustawy nie jest wyrazem biurokratyzmu, ale ma na celu zapewnienie zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Przepisy Pzp w sposób bezwzględnie obowiązujący zastrzegły dla ofert i innych dokumentów w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie o wartości równej lub przekraczającej progi unijne formę elektroniczną. Zamawiający dobrowolnie i z korzyścią dla wykonawców zawarł wymagania co do formy oferty w SWZ. Działania zamawiającego, których domaga się odwołujący, zmierzające do uzupełnienia lub konwalidacji oferty złożonej bez zachowania ustawowej formy stanowiłoby rażące naruszenie ustawy.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 31 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 30/22 - oferta wariantowa

„Zgodnie z art. 92 ust. 1 Pzp, Zamawiający może dopuścić albo wymagać w ogłoszeniu o zamówieniu, a jeżeli ogłoszenie o zamówieniu nie było wymagane, w dokumentach zamówienia, złożenia oferty wariantowej. Oferta wariantowa musi być związana z przedmiotem zamówienia. Zgodnie z ust. 2, jeżeli zamawiający wymaga lub dopuszcza możliwość złożenia oferty wariantowej, określa w dokumentach zamówienia:

- 1) minimalne wymagania dla oferty wariantowej, oraz wymagania dotyczące ich składania, w szczególności informację o możliwości złożenia oferty wariantowej wraz z ofertą podstawową albo zamiast oferty podstawowej;
- 2) kryteria oceny ofert, w sposób zapewniający możliwość ich zastosowania zarówno w odniesieniu do oferty podstawowej, jak i oferty wariantowej.

W przedmiotowym postępowaniu Zamawiający nie dopuścił ani nie wymagał w ogłoszeniu o zamówieniu złożenia oferty wariantowej. Zamawiający nie skorzystał zatem z uprawnienia, które mu przysługuje. Brak sformułowania stosownych postanowień w ogłoszeniu o zamówieniu oznacza, że wymaganie odnośnie możliwości lub obowiązku złożenia oferty wariantowej w danym postępowaniu nie występuje, gdyż wymaga ono jednoznacznego zakomunikowania wykonawcom w dokumentach zamówienia. Nie można wywodzić możliwości złożenia oferty wariantowej w sposób dorozumiany z jakichkolwiek innych postanowień SWZ, w szczególności wówczas gdy odpowiednie jednoznaczne postanowienia w tym zakresie nie zostały przez Zamawiającego zawarte w ogłoszeniu o zamówieniu.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 20 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 3748/21, KIO 3758/21 - wadium

„Zgodnie z art. 97 ust. 5 ustawy Pzp: *„Wadium wnosi się przed upływem terminu składania ofert i utrzymuje nieprzerwanie do dnia upływu terminu związania ofertą, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2”*. Ze wskazanego przepisu jednoznacznie wynika, że graniczną datą jaką ustawodawca określił jako końcowy termin ważności wniesionego wadium to termin związania ofertą. Z żadnego innego przepisu ustawy Pzp nie wynika aby termin ważności wadium w formie między innymi gwarancji ubezpieczeniowej czy bankowej, dla zapewnienia możliwości realizacji uprawnień Zamawiającego, miałby być wydłużony o dodatkową, bliżej nieoznaczoną ilość dni. Także Zamawiający nie zawarł w SWZ postanowień, które nakładałyby na wykonawców obowiązek przedstawienia wadium, którego okres ważności miałby być dłuższy od terminu związania ofertą. Nie zobowiązał również wykonawców do złożenia gwarancji, z której treści miałaby wynikać możliwość dochodzenia zapłaty stosownej kwoty po upływie terminu ważności wadium, o ile tylko przesłanki zatrzymania wadium wystąpiłyby w okresie jego ważności. (...) Brzmienie art. 97 ust. 5 Pzp nie pozostawia wątpliwości i jego prawidłowa literalna wykładnia prowadzi do jednoznacznego uznania, że końcowy termin utrzymania wadium to termin

związania ofertą. Tym samym zrównanie terminu ważności gwarancji ubezpieczeniowej z terminem związania ofertą nie można uznać jako czynności wadliwej, a w konsekwencji jako niewniesienia wadium i przesłanki odrzucenia oferty. Izba wskazuje ponadto, że zgodnie z dyspozycją art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp: „Zamawiający zwraca wadium niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia wystąpienia jednej z okoliczności: 1) upływu terminu związania ofertą (...)”. Tym samym to ten termin jest graniczną datą, od której liczony jest termin na zwrot wadium, a nie dzień roboczy następujący po tej dacie czy kilka dni. Wobec tego należy uznać, że ustawodawca konsekwentnie powołuje się na fakt upływu terminu związania ofertą a nie jakieś niesprecyzowane dni następujące po upływie tego terminu.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 19 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 3745/21 - zmowa przetargowa

„Przechodząc natomiast do wykluczenia na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 5 ustawy pzp to stanowi on sankcję za wszelkie praktyki polegające na porozumieniu się wykonawców, najczęściej w celu manipulacji wynikiem postępowania, chodzi zatem o przypadki porozumień i zmów przetargowych naruszających uczciwą konkurencję. Najczęściej będą to wszystkie działania zmierzające do wyboru oferty jednego z wykonawców pozostających w zmowie, jednakże możliwe są także porozumienia mające na celu eliminację innego wykonawcy z postępowania. Co istotne, wykluczeniu z postępowania podlega każdy uczestnik takiego porozumienia biorący udział w postępowaniu, a nie tylko ten, który może uzyskać zamówienie lub może nieuczciwie doprowadzić do ograniczenia konkurencji.

Aby zamawiający był uprawniony wykluczyć wykonawcę na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 5 ustawy pzp zgodnie z dyspozycją tego przepisu, będzie zobowiązany stwierdzić zawarcie porozumienia na podstawie wiarygodnych przesłanek. Przepis ten został zmieniony względem art. 24 ust. 1 pkt 20 ustawy pzp z 2004 r. (który wymagał wykazania przez zamawiającego za pomocą stosownych środków dowodowych), w sposób odpowiadający art. 57 ust. 4 pkt 4 dyrektywy 2014/24/UE, który pozwala zamawiającemu stwierdzić, że doszło do zawarcia porozumienia na podstawie wiarygodnych przesłanek, w tym znaczeniu, że wystarczające jest wnioskowanie z zachowania wykonawców, że pozostają oni w porozumieniu i chcą wpływać na wynik postępowania.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 21 stycznia 2021 r. sygn. akt KIO 3761/21 - udostępnianie zasobów

„(...) zgodnie z treścią art. 118 ust. 2 ustawy Pzp w odniesieniu do warunków dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia wykonawcy mogą polegać na zdolnościach podmiotów udostępniających zasoby, jeśli podmioty te wykonają roboty budowlane lub usługi, do realizacji których te zdolności są wymagane.

Wymóg ten oznacza, że podmioty udostępniające zasoby muszą uczestniczyć w wykonaniu zamówienia jako podwykonawcy, wykonując usługi do realizacji których zdolności były wymagane i określone przez Zamawiającego. Udział podmiotu trzeciego polegający np. wyłącznie na prowadzeniu działalności o charakterze doradczym lub nadzorującym, nie gwarantuje, że Wykonawcy zostaną rzeczywiście udostępnione zasoby niezbędne do wykonania zamówienia. Liczy się zatem tylko rzeczywiste wsparcie wykonawcy polegające na faktycznym zaangażowaniu w wykonanie zamówienia w zakresie wymaganego doświadczenia, dla wykazania którego zasoby podmiotu trzeciego zostały udostępniane.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 11 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 3753/21 - podmiotowe środki dowodowe, wezwanie do uzupełnienia, aktualność dokumentów

„Jak wynika z przepisów art. 126 ust. 1 i art. 128 ust. 2 ustawy Pzp wykonawca, udzielając odpowiedzi na wezwanie zamawiającego wystosowane na podstawie art. 126 ust. 1 lub art. 128 ust. 1 ustawy Pzp, obowiązany jest do złożenia podmiotowych środków dowodowych aktualnych na dzień ich złożenia. Pojęcie aktualności odnosi się do środka dowodowego, a nie do okoliczności spełniania warunku. Złożenie podmiotowych środków dowodowych aktualnych na dzień ich złożenia, potwierdzających spełnianie warunku udziału w postępowaniu na ten dzień, tworzy domniemanie, że warunek ten wykonawca spełnia przez cały czas trwania postępowania, od dnia składania ofert. Nie dotyczy to jednak sytuacji, gdy ze złożonych przez wykonawcę podmiotowych środków dowodowych wprost wynika okoliczność braku spełniania przez wykonawcę warunku udziału przez cały wymagany okres lub na podstawie tych środków dowodowych zamawiający poweźmie co do tego uzasadnione wątpliwości. W takim przypadku zamawiający jest uprawniony, a wręcz zobowiązany, do

wystosowania do wykonawcy wezwania do uzupełnienia środków dowodowych potwierdzających spełnianie warunku udziału w postępowaniu przez cały wymagany okres.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 18 lutego 2022 r. sygn. akt KIO 282/22 - uzupełnienie dokumentów

„Celem zastosowania wezwania, o którym mowa w art. 128 ust. 1 ustawy PZP, jest więc umożliwienie wykonawcy, który nie złożył podmiotowych środków dowodowych, lub przedłożone przez niego środki dowodowe nie potwierdzają swoją treścią spełniania przez niego warunków udziału w postępowaniu, ich złożenia, poprawienia lub uzupełnienia. Przy czym podkreślić należy, że przez uzupełnienie czy poprawienie podmiotowych środków dowodowych, należy rozumieć uzupełnienie/poprawienie oświadczenia wykonawcy jakim jest np. wykaz robót. Wykonawca może to uczynić składając odrębne oświadczenie zawierające uzupełnione lub poprawione informacje. Nie jest przy tym konieczne ponowienie treści wykazu w zakresie, którego nie dotyczyło wezwanie. Sam wykaz robót jest bowiem oświadczeniem własnym wykonawcy, składanym w określonej, najczęściej tabelaryzowanej formie, którego celem jest potwierdzenie spełniania przez wykonawcę warunku udziału w postępowaniu. Natomiast Zamawiający ma w takim wypadku obowiązek łącznej oceny przedłożonych przez wykonawcę dokumentów, tj. wykazu i uzupełniającego go oświadczenia.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 3 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 3670/21 - rażąco niska cena

„Zamawiający naruszył art. 226 ust. 1 pkt 8 Pzp. Przepis ten stanowi, że zamawiający odrzuca ofertę wykonawcy, który nie udzielił wyjaśnień w wyznaczonym terminie, lub jeżeli złożone wyjaśnienia wraz z dowodami nie uzasadniają rażąco niskiej ceny tej oferty. Brzmienie tego przepisu zawiera doniosłą zmianę w stosunku do swego poprzednika prawnego – art. 90 ust. 3 poprzedniego Pzp, który nakazywał zamawiającemu odrzucenie oferty, jeżeli dokonana ocena wyjaśnień wraz z dowodami potwierdza, że oferta zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku do przedmiotu zamówienia. Art. 90 ust. 3 nakazywał zatem zamawiającemu uzyskanie racjonalnego potwierdzenia wskazania w ofercie rażąco niskiej ceny na podstawie wyjaśnień i dowodów złożonych przez wykonawcę. Pomimo tego, że obowiązek wykazania

rzetelności oferty spoczywał formalnie na wykonawcy, to jednak zamawiający musiał mieć mocne podstawy do uznania, że cena oferty istotnie została zaniżona i jest to zaniżenie rażące w stosunku do przedmiotu zamówienia. Obowiązujący stan prawny akcentuje natomiast obowiązek wyjaśnienia ceny oferty (*vide*: wyrok z 8 września 2021 r. KIO 2031/21).

Regulacja art. 226 ust. 1 pkt 8 Pzp jest spójna z pozostałymi przepisami ustawy dotyczącymi badania ceny oferty. Obowiązująca ustawa wzmocniła zatem obowiązek wykonawcy dotyczący złożenia wyjaśnień. Wykonawca wezwany przez zamawiającego do wyjaśnienia ceny swojej oferty nie może odpowiadać całkowicie dowolnie, nie konkretyzując założeń przyjętych przy obliczaniu ceny oferty, istotnych dla możliwości należytego wykonania umowy za cenę podaną w ofercie. Obowiązkiem wykonawcy jest zatem złożenie wyjaśnień konkretnych, należycie umotywowanych, przekonujących, że cena jego oferty została obliczona poprawnie i nie jest ceną rażąco niską. Takie oczekiwania dotyczące wyjaśnień udzielanych przez wykonawcę pozostaje w zgodzie z wynikającym z art. 224 ust. 5 Pzp obowiązkiem dowodowym spoczywającym na wykonawcy, którego cena jest poddawana w wątpliwość. Tym samym w obecnym stanie prawnym złożenie przez wykonawcę wyłącznie wyjaśnień o charakterze ogólnym lub zaniechanie złożenia dowodów naraża wykonawcę na ryzyko, że zamawiający uzna te wyjaśnienia za niewystarczające dla uzasadnienia ceny.

Należy też zauważyć w tym miejscu, że ocena wyjaśnień dotyczących ceny oferty lub kosztu lub ich istotnych części składowych obejmuje dwa aspekty: formalny i materialny. Aspekt formalny polega na ocenie zgodności treści wyjaśnień z żądaniem wynikającym z wezwania, gdyż wyjaśnienia ceny lub kosztu powinny być adekwatne do treści wezwania. Aspekt materialny natomiast obejmuje badanie treści wyjaśnień i załączonych dowodów w kontekście ich realności, spójności, potwierdzenia prawidłowego obliczenia badanej ceny, kosztu lub ich istotnych części składowych.

Należy ponadto mieć na względzie, że ponawianie przez zamawiającego wezwania do wyjaśnienia ceny oferty może następować wyłącznie w granicach wyznaczonych pierwotnie udzielonymi wyjaśnieniami. Ponawianie wyjaśnień nie może w szczególności mieć na celu uzyskania od wykonawcy informacji, których nie podał on w odpowiedzi na pierwsze wezwanie, choć mógł i powinien był to uczynić.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 1 lutego 2022 r. sygn. akt KIO 122/22

„Podkreślić należy, że zasadność czynności odrzucenia podlega ocenie Izby w kontekście okoliczności faktycznych i prawnych przedstawionych przez zamawiającego w uzasadnieniu tej czynności. Zgodnie z art. 253 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp, niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty zamawiający informuje równocześnie wykonawców, którzy złożyli oferty, o wykonawcach, których oferty zostały odrzucone – podając uzasadnienie faktyczne i prawne. Przywołany przepis, stanowiący realizację zasad postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, takich jak jawność postępowania oraz równe traktowanie wykonawców i zachowanie uczciwej konkurencji, nakłada na zamawiającego obowiązek zakomunikowania wykonawcom, dlaczego uznał, że dana oferta podlega odrzuceniu, a po stronie wykonawcy kształtuje prawo do uzyskania pełnej i rzetelnej wiedzy na temat przyczyn odrzucenia oferty. To na podstawie informacji przekazanej zgodnie z art. 253 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp wykonawca po pierwsze podejmuje decyzję, czy skorzystać ze środków ochrony prawnej, a po drugie – jakie zarzuty sformułować w odwołaniu i w jaki sposób polemizować ze stanowiskiem zamawiającego. Uzasadnienie faktyczne zawiadomienia o odrzuceniu oferty powinno wyczerpująco obrazować, jakie przyczyny legły u podstaw decyzji zamawiającego, tak aby wykonawca, gdy oceny zamawiającego nie podziela, mógł się do wskazanych przez zamawiającego uchybień ustosunkować. W związku z powyższym zasadność zarzutów odwołania kwestionujących czynność odrzucenia oferty może być oceniana wyłącznie w zakresie tych okoliczności, które zostały przez zamawiającego przedstawione jako uzasadniające odrzucenie oferty. Ocena dokonywana przez Izbę w tym zakresie nie może więc wykraczać poza uzasadnienie przedstawione przez zamawiającego i polegać na badaniu istnienia podstaw do odrzucenia oferty w szerszym aspekcie.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 3 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 3595/21 - wezwanie do zawarcia umowy

„Odnośnie natomiast zarzutu dotyczącego wskazania końcowego terminu podpisania umowy należy zauważyć, że wynika on z pisma Zamawiającego z dnia 29 listopada 2021 roku – Wezwania do podpisania umowy. W ocenie Izby twierdzenie K., iż odwołanie w zakresie czynności Zamawiającego polegającej na wezwaniu S. do zawarcia umowy stanowi czynność pozostającą poza kognicją Krajowej Izby Odwoławczej jest nieuzasadnione. Izba wskazuje, że dopuszczalne jest wniesienie odwołania od wyżej wymienionej czynności. Kwesta ta była

przedmiotem rozstrzygnięcia przez Krajową Izbę Odwoławczą w wyroku z dnia 4 grudnia 2014 roku o sygn. akt KIO 2443/14, w którym Izba zauważyła, że choć czynność zaproszenia do zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego nie jest literalnie wymieniona w ustawie Prawo zamówień publicznych, to jest niewątpliwie czynnością zamawiającego podejmowaną w toku postępowania, związaną i zmierzającą do udzielenia zamówienia publicznego, która podlega ocenie co do zgodności z przepisami ustawy. Pomimo, iż powyższe orzeczenie zostało wydane na kanwie poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.) przytoczona teza wciąż pozostaje aktualna. Ponadto Izba podkreśla, że stosownie do brzmienia art. 7 pkt 18 ustawy Pzp przez postępowanie o udzielenie zamówienia należy rozumieć postępowanie wszczynane przez przekazanie albo zamieszczenie ogłoszenia, przekazanie zaproszenia do negocjacji albo zaproszenia do składania ofert, prowadzone jako uporządkowany ciąg czynności, których podstawą są warunki zamówienia ustalone przez zamawiającego, prowadzące do wyboru najkorzystniejszej oferty lub wynegocjowania postanowień umowy w sprawie zamówienia publicznego, kończące się zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego albo jego unieważnieniem, z tym że zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego nie stanowi czynności w tym postępowaniu. Zgodnie z komentarzem Urzędu Zamówień Publicznych do nowej ustawy Prawo zamówień publicznych (pod red. H. Nowaka, M. Winiarza) „(...) *Konsekwencją wyboru najkorzystniejszej oferty jest z zasady zawarcie umowy z wykonawcą, który tę ofertę złożył. Czynności dokonywane pomiędzy wyborem najkorzystniejszej oferty a zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego są czynnościami w postępowaniu (...)*”.

Zasadne jest zatem przyjęcie, że wezwanie do zawarcia umowy stanowi czynność zamawiającego podjętą w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, która podlega ocenie Izby.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 26 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 84/22 - postępowanie na zawarcie umowy ramowej

„Zwrócić również należy uwagę, iż przedmiotowe postępowanie jest postępowaniem w sprawie zawarcia umowy ramowej. Oferty składane w przedmiotowym postępowaniu stanowią załącznik do umów ramowych. Na podstawie umowy ramowej oraz złożonej oferty

zamawiający planuje udzielać w przyszłości zamówień na realizację przedmiotu zamówienia. Oznacza to, że oferta wykonawcy będzie miała znaczenie nie tylko w zakresie zawartej umowy ramowej ale również w zakresie przyszłych postępowań o udzielenie zamówienia wykonawczego, jak również samej umowy wykonawczej. Wyżej przytoczone oświadczenia są niezbędne dla zamawiającego w celu przeprowadzenia postępowań, w wyniku których będą realizowane przyszłe postępowania i wykonywane zamówienia, jak również egzekwowania zobowiązań wynikających z oferty złożonej w przedmiotowym postępowaniu. Umowa ramowa ma na celu określenie pewnych zasad – ram – przyszłych stosunków prawnych łączących wykonawców i zamawiającego. Elementem tych zasad jest oferta złożona w postępowaniu o zawarcie umowy ramowej. Tym samym niezłożenie na etapie postępowania w sprawie zawarcia umowy ramowej oświadczeń w przedmiocie sposobu realizacji przyszłych umów wykonawczych, czy udziału w przyszłych postępowaniach o udzielenie zamówienia wykonawczego – zniekształca zakres zobowiązania wykonawcy w porównaniu z wymaganym przez zamawiającego.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 10 lutego 2022 r. sygn. akt KIO 241/22 - interes w uzyskaniu zamówienia, termin na wniesienie odwołania

„(...) wykładnia art. 515 w zw. z art. 505 ust. 1 ustawy Pzp nie może prowadzić do sytuacji, w której wykonawca, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, musi na wszelki wypadek wnieść odwołanie na czynność zaniechania odrzucenia oferty swojego konkurenta tylko po to, by nie ryzykować, że w razie zmiany decyzji zamawiającego, jego późniejsze odwołanie zostanie uznane za spóźnione. Środki ochrony prawnej służą ochronie interesów wykonawców uczestniczących w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych i powinny być wykorzystywane wtedy, gdy w ocenie danego wykonawcy rzeczywiście doszło do naruszenia przepisów ustawy Pzp i naruszenia jego praw. Wykonawca nie powinien być natomiast zmuszany do korzystania z ww. środków w sytuacji, gdy jego pozycja w postępowaniu jest dla niego obiektywnie korzystna, a jedynie zakładając możliwość zmian, jakie mogą nastąpić w postępowaniu, wnosi on odwołanie na czynności bądź zaniechania dotyczące jego konkurentów (ponosząc przy tym także koszty finansowe), mimo że w tym konkretnym momencie postępowania nie ma to wpływu na jego pozycję w postępowaniu.

Dokonywanie zatem wykładni art. 515 w zw. z art. 505 ust. 1 ustawy Pzp w sposób wymuszający na wykonawcach, których oferty zostały wybrane jako najkorzystniejsze, wnoszenie odwołań „na wszelki wypadek”, jest w ocenie Izby, sprzeczne z celem, dla którego ustawodawca przewidział opisane w ustawie Pzp środki ochrony prawnej.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

Wyrok KIO z dnia 11 stycznia 2022 r. sygn. akt KIO 3759/21 - ponowne otwarcie rozprawy

„Izba nie uwzględniła również wniosku Odwołującego z dnia 7 stycznia 2021 r. o otwarcie rozprawy i dopuszczenie stanowiska Odwołującego odnoszącego się do dokumentu z dnia 2 grudnia 2021 r., na który Zamawiający powołał się podczas rozprawy. Zgodnie z art. 551 ust. 1 ustawy Pzp Przewodniczący składu orzekającego zamyka rozprawę po przeprowadzeniu dowodów i udzieleniu głosu stronom, a także jeżeli Izba uzna, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu Izba otwiera na nowo zamkniętą rozprawę, jeżeli po jej zamknięciu ujawniono okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia odwołania. Po zamknięciu rozprawy nie ma możliwości składania dalszych oświadczeń stron czy przeprowadzenia dowodów. Otwarcie rozprawy na nowo jest uzasadnione wyłącznie w sytuacjach ekstraordynaryjnych, kiedy to ujawnią się nowe okoliczności bądź pojawią się nowe wnioski dowodowe, nie rozpoznawane uprzednio, które mają dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. W rozpoznawanej sprawie Izba udzieliła głosu każdej ze Stron i Uczestnikowi dwukrotnie i zamknęła rozprawę uznając sprawę za dostatecznie wyjaśnioną. Odwołujący wywodził konieczność otwarcia rozprawy na nowo wyłącznie z własnej subiektywnej potrzeby odniesienia się do twierdzeń Zamawiającego podniesionych na rozprawie w ramach repliki (w drugiej turze wypowiedzi). Tymczasem otwarcie rozprawy na nowo nie służy umożliwieniu Odwołującemu przedstawienia dodatkowej argumentacji w odniesieniu do twierdzeń Zamawiającego prezentowanych na rozprawie.”

[pełny tekst orzeczenia](#)

ANALIZY SYSTEMOWE

NR 3/2022

Biuletyn Informacyjny Urzędu Zamówień Publicznych 01.01.2022 – 31.03.2022

I. Rynek zamówień publicznych

Liczba opublikowanych ogłoszeń

Rodzaj ogłoszenia	Miejsce publikacji		RAZEM
	BZP	TED	
Zamówienia publiczne			
O zamówieniu	27 580	6 250	33 830
O zamówieniu w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa	-	62	62
O zamiarze zawarcia umowy	868	224	1 092
O wyniku postępowania / udzieleniu zamówienia	30 710	9 375	40 085
O konkursie	8	6	14
O wynikach konkursu	7	32	39
O zmianie umowy	2 164	769	2 933
O wykonaniu umowy	24 373	-	24 373
O spełnianiu okoliczności, o których mowa w art. 214 ust. 1 pkt 11–14 ustawy Pzp	32	-	32
O zmianie ogłoszenia	12 932	4 082	17 014
Dotyczące zamówienia, dla którego nie ma obowiązku stosowania ustawy Pzp	889	-	889
Plan postępowań	7 727	-	7 727
Wstępne i okresowe ogłoszenia informacyjne	-	381	381
O profilu nabywcy	-	75	75
Razem	107 290	21 256	128 546
Koncesje			
O koncesji	3	0	3
O zmianie ogłoszenia	4	2	6
O zamiarze zawarcia umowy koncesji	0	1	1
O zawarciu umowy koncesji	3	1	4
O zmianie umowy koncesji	0	1	1
Razem	10	5	15

Postępowania wszczęte według rodzaju zamówienia

Rodzaj zamówienia	BZP	TED	Ogółem
Roboty budowlane	38,16%	6,77%	32,32%
Dostawy	32,36%	55,43%	36,65%
Usługi	29,48%	37,80%	31,03%

Postępowania wszczęte według trybu postępowania

Tryb	BZP	TED
Podstawowy bez negocjacji (art. 275 pkt 1)	87,24%	-
Podstawowy z możliwością negocjacji (art. 275 pkt 2)	12,72%	-
Podstawowy z negocjacjami (art. 275 pkt 3)	0,02%	-
Partnerstwo innowacyjne (art. 297)	0,02%	-
Przetarg nieograniczony	-	98,49%
Przetarg ograniczony	-	1,08%
Negocjacje z ogłoszeniem	-	0,24%
Dialog konkurencyjny	-	0,19%
Partnerstwo innowacyjne	-	0,00%

Kryteria oceny ofert – TED
(zamówienia o wartości powyżej progów UE)

Kryterium	Odsetek postępowań			
	roboty budowlane	dostawy	usługi	Ogółem
Cena jako jedyne kryterium	28%	40%	42%	40%
Cena i inne kryteria	72%	60%	58%	60%

Zamówienia udzielone według rodzaju zamówienia

Rodzaj zamówienia	BZP	TED	Ogółem
Roboty budowlane	23,69%	4,36%	19,17%
Dostawy	38,82%	45,96%	40,49%
Usługi	37,49%	49,68%	40,34%

Zamówienia udzielone według trybu postępowania

Tryb	BZP Pzp z 2004 r.	BZP Pzp z 2019 r.	TED
Przetarg nieograniczony	45,26%	-	-
Przetarg ograniczony	0,00%	-	-
Negocjacje z ogłoszeniem	0,21%	-	-
Dialog konkurencyjny	0,21%	-	-
Negocjacje bez ogłoszenia	0,00%	-	-
Zamówienie z wolnej ręki	39,58%	-	-
Zapytanie o cenę	14,74%	-	-
Partnerstwo innowacyjne	0,00%	-	-
Licytacja elektroniczna	0,00%	-	-
Podstawowy bez negocjacji (art. 275 pkt 1)	-	79,55%	-
Podstawowy z możliwością negocjacji (art. 275 pkt 2)	-	10,95%	-
Podstawowy z negocjacjami (art. 275 pkt 3)	-	0,01%	-
Partnerstwo innowacyjne (art. 297)	-	0,01%	-
Negocjacje bez ogłoszenia (art. 301)	-	0,04%	-
Zamówienie z wolnej ręki (art. 305)	-	9,44%	-
Przetarg nieograniczony	-	-	87,46%
Przetarg ograniczony	-	-	1,22%
Negocjacje z ogłoszeniem	-	-	0,33%
Dialog konkurencyjny	-	-	0,13%
Partnerstwo innowacyjne	-	-	0,03%
Negocjacje bez ogłoszenia	-	-	7,65%
Zamówienie z wolnej ręki	-	-	3,18%

Średnia liczba ofert składanych i odrzucanych

(zamówienia powyżej wartości określonej w art. 4 pkt 8 ustawy Pzp z 2004 r. ale poniżej progów UE)

Rodzaj zamówienia	Liczba ofert	
	składanych	odrzuconych
Roboty budowlane	4,27	3,77
Dostawy	1,77	1,38
Usługi	2,41	1,29
Średnio	2,16	2,12

**Procent liczby udzielanych zamówień oraz rodzaj udzielanych zamówień według kategorii zamawiających
(zamówienia powyżej wartości określonej w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp z 2019 r. ale poniżej progów UE)**

Rodzaj zamawiających	Udział	B	D	U
1. Zamawiający publiczny:				
a) jednostka sektora finansów publicznych:				
• organ władzy publicznej:				
– organ administracji rządowej (centralnej lub terenowej)	3,32%	18,00%	26,16%	55,84%
– organ kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sąd i trybunał	0,79%	4,33%	24,24%	71,43%
• jednostka samorządu terytorialnego	44,24%	38,82%	21,17%	40,01%
• związek jednostek samorządu terytorialnego	0,38%	31,82%	23,64%	44,54%
• związek metropolitalny	0,01%	0,00%	0,00%	100,00%
• jednostka budżetowa	10,53%	14,31%	43,06%	42,63%
• samorządowy zakład budżetowy	1,14%	21,45%	39,88%	38,67%
• agencja wykonawcza	0,48%	18,44%	34,04%	47,52%
• instytucja gospodarki budżetowej	0,33%	13,54%	55,21%	31,25%
• państwowy fundusz celowy	0,01%	0,00%	0,00%	100,00%
• Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz zarządzane przez nie fundusze	0,20%	21,67%	16,67%	61,66%
• Narodowy Fundusz Zdrowia	0,14%	2,38%	30,95%	66,67%
• samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	8,84%	5,79%	69,24%	24,97%
• uczelnia publiczna	6,10%	11,19%	51,97%	36,84%
• Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne	0,37%	1,85%	70,37%	27,78%
• państwowe i samorządowe instytucje kultury	1,39%	11,88%	27,72%	60,40%
• inne państwowe i samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych	0,80%	30,17%	37,07%	32,76%
• Bankowy Fundusz Gwarancyjny	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
b) inna państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej	3,00%	25,86%	39,24%	34,90%
c) związki podmiotów, o których mowa w art. 4 pkt 1 lub 2 ustawy lub podmiotów, o których mowa w art. 4 pkt. 3 ustawy	0,50%	13,79%	58,62%	27,59%
d) osoba prawna, o której mowa w art. 4 pkt 3 ustawy (podmiot prawa publicznego)	9,24%	12,56%	52,95%	34,49%
e) inny zamawiający	7,95%	14,98%	51,04%	33,98%
2. Zamawiający sektorowy	0,22%	28,57%	52,38%	19,05%
3. Zamawiający subsydiowany	0,00%			
4. Zamawiający publiczny udzielający zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa (art. 7 pkt 36 ustawy Pzp)	0,02%	0,00%	60,00%	40,00%
5. Zamawiający sektorowy udzielający zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa (art. 7 pkt 36 ustawy Pzp)	0,00%			

**Procent liczby udzielanych zamówień według kategorii zamawiających
(zamówienia o wartości powyżej progów UE)**

Kategorie zamawiających	Udział
Administracja rządowa centralna	4,44%
Administracja rządowa terenowa	2,21%
Administracja samorządowa	17,41%
Podmiot prawa publicznego	19,87%
Podmiot działający w sektorze użyteczności publicznej	11,51%
Inny	44,56%

**Rodzaj udzielanych zamówień według kategorii zamawiających
(zamówienia o wartości powyżej progów UE)**

Kategorie zamawiających	Udział procentowy		
	roboty budowlane	dostawy	usługi
Administracja rządowa centralna	5,53%	38,94%	55,53%
Administracja rządowa terenowa	2,41%	35,27%	62,32%
Administracja samorządowa	4,96%	23,16%	71,88%
Podmiot prawa publicznego	1,66%	67,58%	30,76%
Podmiot działający w sektorze użyteczności publicznej	14,27%	30,40%	55,33%
Inny	2,75%	50,48%	46,77%

Liczba zamówień udzielonych polskim wykonawcom na rynkach innych państw członkowskich UE z uwzględnieniem wartości tych zamówień*

Państwo	Rodzaj zamówienia – liczba kontraktów, wartości kontraktów [w EUR]								Razem	
	roboty budowlane		dostawy		usługi		konkurs			
Austria			1	967 178					1	967 178
Belgia					2	32 000 000			2	32 000 000
Chorwacja			1	55 173					1	55 173
Czechy	1	3 122 318	6	27 608 686	2	7 823 433			9	38 554 437
Dania					1	b.d.			1	b.d.
Finlandia					1	264 953			1	264 953
Irlandia					1	162 600			1	162 600
Litwa	1	963 500	1	2 564 540	2	350 000			4	3 878 040
Luksemburg					7	17 223 800			7	17 223 800
Niemcy			2	3 990 000	1	46 500			3	4 036 500
Rumunia			1	2 555 588					1	2 555 588
Słowacja			3	18 456 279	2	193 668			5	18 649 947
Słowenia			1	4 566 380					1	4 566 380
Węgry					1	72 557			1	72 557
Włochy			1	748 100					1	748 100
Razem	2	4 085 818	17	61 511 924	20	58 137 511	0	0	39	123 735 253

* - dane na podstawie siedziby wykonawcy wskazanej w treści ogłoszeń o udzieleniu zamówienia zamieszczonych w Dzienniku Urzędowym UE (strona internetowa TED). Nie podlega badaniu struktura kapitałowa wykonawcy.

Liczba zamówień udzielonych przez polskich zamawiających wykonawcom zagranicznym z uwzględnieniem wartości tych zamówień*

Państwo	Rodzaj zamówienia – liczba kontraktów, wartości kontraktów [w PLN]								Razem	
	roboty budowlane		dostawy		usługi		konkurs			
Austria	1	97 688 500	4	82 726 313	1	43 373 984			6	223 788 797
Belgia			7	7 601 841	2	96 781			9	7 698 622
Czechy			13	22 207 346	6	7 169 495			19	29 376 841
Dania	2	240 522 176	1	4 600 000					3	245 122 176
Estonia			2	193 200	1	66 804 000			3	66 997 200
Finlandia			2	95 338 000					2	95 338 000
Francja			5	30 126 929	3	63 504 601			8	93 631 530
Hiszpania	2	32 810 000			3	168 339 894			5	201 149 894
Irlandia			1	29 839					1	29 839
Kazachstan	2	502 254 424							2	502 254 424
Korea Południowa			1	11 438 300					1	11 438 300
Litwa	1	18 999 000	1	6 602 000	2	15 588 979			4	41 189 979
Luksemburg					1	13 360 800			1	13 360 800
Łotwa			1	19 557 317					1	19 557 317
Niderlandy			9	7 957 101					9	7 957 101
Niemcy			55	215 847 748	6	32 063 164			61	247 910 913
Rosja			1	348 000					1	348 000
Słowacja			2	3 399 000	1	160 100			3	3 559 100
Szwajcaria			15	12 574 439	2	32 485 784			17	45 060 223
Szwecja			7	23 687 450					7	23 687 450
USA			1	3 832 559	1	27 494 779			2	31 327 338
Węgry			3	17 997 423					3	17 997 423
Wielka Brytania			1	8 461 840					1	8 461 840
Włochy			3	15 223 817	3	130 470 711			6	145 694 529
Razem	8	892 274 100	135	589 750 463	32	600 913 072	0	0	175	2 082 937 635

* - dane na podstawie siedziby wykonawcy wskazanej w treści ogłoszeń o udzieleniu zamówienia zamieszczonych w Dzienniku Urzędowym UE (strona internetowa TED). Nie podlega badaniu struktura kapitałowa wykonawcy.

II. Kontrola Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych

Kontrola uprzednia

Sprawy	Liczba	
Wszczęte	39	
Zakończone	52	
Wyniki	Liczba	Struktura procentowa
Odstąpiono od kontroli	2	4%
Nie stwierdzono naruszeń	17	33%
Stwierdzono naruszenia	33	63%
w tym:		
zalecenie unieważnienia	1	3%
zalecenie usunięcia naruszeń	3	9%
naruszenia formalne (bez zaleceń)	29	88%

Kontrole doraźne

Sprawy	Liczba	
Wszczęte	64	
Zakończone	37	
Wyniki	Liczba	Struktura procentowa
Nie stosuje się PZP	1	3%
Odstąpienie od kontroli	2	5%
Brak naruszeń	0	0%
Stwierdzono brak naruszeń mających wpływ na wynik postępowania	25	68%
Stwierdzono podstawy do dalszego prowadzenia kontroli	0	0%
Stwierdzono naruszenia	9	24%
w tym: zawiadomienie RDFP	16	-

Postępowania wyjaśniające

Sprawy	Liczba	
Wszczęte	57	
Zakończone	114	
Wynik	Liczba	Struktura procentowa
przekazane do kontroli	16	14%

III. Środki ochrony prawnej

Liczba odwołań i sposób ich rozstrzygnięcia

	Liczba	
Wniesiono ogółem	914	
Rozpatrzono ogółem	903	
Sposób rozpatrzenia	Liczba	Rozkład procentowy
Zwrócone	36	4%
Odrzucone	27	3%
Umorzone postępowanie	194	22%
Umorzone postępowanie – zarzuty uwzględnione przez zamawiającego	224	25%
Oddalone	284	31%
Uwzględnione	138	15%

Odwołania wnoszone w zależności od rodzaju zamówienia

Rodzaj zamówienia	2022 r.	2021 r.
Roboty budowlane	24%	30%
Dostawy	22%	27%
Usługi	54%	43%

Liczba skarg na wyroki Krajowej Izby Odwoławczej wniesionych do sądów

Skargi	2022 r.	2021 r.
Liczba wniesionych skarg	48	41
Odsetek liczby wniesionych skarg w stosunku do liczby rozpatrzonych odwołań	5%	4%

Przygotował:
Departament Informacji, Edukacji i Analiz Systemowych

Zespół redakcyjny Informatora UZP:

Joanna Orzel *Anna Węclawska*

Wojciech Michalski *Kinga Ostrowska*

Urszula Krynicka *Jacek Bagiński*

pod kierunkiem Anity Wichniak-Olczak

KONTAKT:

Urząd Zamówień Publicznych

ul. Postępu 17a , 02-676 Warszawa

tel. 458-77-07 fax 458-78-36, informator@uzp.gov.pl